novice

Leto VII. - št. 23 KOČEVJE 8. junija 1962 Cena 20 din

Paberki s IV. mednarodnega lesnega sejma na GR

Elita domačega pohištva

Pred vhodom v veliko dvorano Gospodarskega razstavišča sem skoraj butnil v znanca, mladega arhitekta, ki pa kljub mladosti že precej pomeni med lesnimi strokovnjaki. Takoj sem ga pobaral, kaj meni o sejmu.

»Odlične stvari! Oglej si, ne bo ti žal!«

Kmalu sem se prepričal, da superlativi znanca res niso bili pretirani.

V veliki hali so razstavljeni najrazličnejši stroji za obdelavo lesa. Kar 9 držav je tu zastopanih. Za poznavavca je na primer dovolj omeniti ime tovarne »Vollmer-Werke« iz Zahodne Nemčije, pa že ve, kakšna je raven razstavljavcev. To ozko specializirano podjetje, ki izdeluje izključno raznovrstne brusilne avtomate za lesne žage, pa kljub taki ozki specializaciji zaposluje nad 500 delavcev, je pojem v lesni stroki. S svojimi izdelki zalaga ta tovarna vse kontinente — izvaža v Čile, ZDA, v Sovjetsko zvezo, na Japonsko, v Švedsko in sploh po celi Evropi. Tu lahko vidiš najmodernejše stroje, ki naredijo po 18.000 obratov v minuti, tu so precizni avtomati, ki delajo do stotinke milimetra natančno. Spet malo dalje je avtomat, ki izdeluje lameliran parket — naredi ga nič manj kot 100 kvadratnih metrov na uro. Neka tovarna razstavlja stroje, ki šivajo in zbijajo zaboje. Stroj zmore do 150 udarcev v minuti. Medtem ko ogledujem stroje, razmišljam o časih, ko so zaboje počasi zbijali s kladivi. Predstavnik tovarne mi pojasnjuje, da so bili v Nemčiji prisiljeni izdelati take stroje predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile in pa seveda zaradi ekonomičnosti. En sam stroj nadomesti 10, 15 in tudi do 20 delavcev.

V novi razstavni dvorani v »Jurčku«, in v stranskih prizidkih velike halje je razstavljeno najraznovrstnejše pohištvo in lesni izdelki. Tu so moderne spalnice, kuhinje, pisarniško pohištvo, klubske in dnevne sobe, otroško pohištvo, delovne sobe, oprema za ladje, starinsko rezljano pohištvo, zložljive otroške posteljice, otroški skiroji na treh kolesih in kdo ve kaj še vse.

Res, tokrat so se domači razstavljavci izkazali. Temno pohištvo iz orehovine, ki je nekoč povsem prevladovalo, je tu že čisto potisnjeno v ozadje. Prevladuje svetel les — jesen, topol, bukev, češnja. Podjetja iz Srbije, BiH, Makedonije in Hrvatske razstavljajo prav tako moderno pohištvo kot slovenske tovarne.

Prvi obiskovavci že sklepajo kupčije. Tokrat so podjetja sila ustrežljiva, vsak dobi vse informacije: kje lahko kupi ali naroči ta ali oni kos pohištva. Zelo veliko je tudi kosovnega pohištva, s katerim lahko izpopolniš ali urediš to ali ono sobo po svojih željah.

Mlad zakonski par — on drži v naročju otročička — kupuje moderen kavč.

»Boste res vzeli?« vprašuje zastopnik neke tovarne iz BiH.

»Seveda! Lahko vam takoj dam nekaj naplačila«, zatrjuje mož.

Malo dalje sklepajo novo kupčijo. Tokrat gre za res elegantno spalnico. Cena? Nekoliko je »zasoljena« — nič manj kot 400 tisočakov. Toda lepa je res, ni kaj reči. Kupec ne pomišlja, odšteje 400 »jurjev« — in spalnica je njegova.

Še marsikaj občudujejo ljudje. Najmodernejše kuhinje, izdelek mariborske tovarne »Maris«, se ne bi sramovala nobena gospodinja v ZDA ali Nemčiji. In moderno posteljo, ki jo v hipu izpremeniš v kavč! Izdelala jo je novogoriška tovarna pohištva. Ista tovarna razkazuje svoj novi proizvod — vzmetnico »Jogi«. Ta izdelek se nič ne »vdre«, tako kot navadne žimnice, ki so po nekaj letih polne »lukenj«. Ta vzmetnica pa se elastično vda, ko leže človek v posteljo, in spet zavzame prvotno obliko, ko se dvigneš.

»Dajemo 10 let jamstva«, pojasnjuje zastopnik tovarne.

Zunaj je spet gneča. Ljudje si ogledujejo lesene montažne hiše. Ugibajo, katera je lepša, tista ljubljanska, ki jo izdeluje »Tesar« ali ona škofjeloška, izdelek »Jelovice«. Mnenja so deljena, meni pa je bolj všeč ljubljanska. Ima veliko dnevno sobo, spalnico z vgrajenimi omarami, kabinet, kuhinjo, kopalnico in stranišče, pa še garažo in drvarnico povrh. In vse to za manj kot dva milijona! Pa recite, če to ni poceni? Kje pa dobiš danes svojo hišo z garažo vred za manj kot dva milijona dinarjev?

Na sejmu so razstavljala podjetja iz vse države in pokazala zelo lepe pohištvene izdelke

V imenu bolnikov, ki so prejeli vašo kri — dragi krvodajavci — iskrena hvala

V torek, 5. junija je mestni odbor RK Kočevje organiziral svečano proslavo v dvorani množičnih organizacij za krvodajavce iz območja mesta, Rudnika in Cvišlarjev, na kateri so podelili tri zlata in 60 srebrnih odlikovanj. Proslave z istim namenom so organizirali tudi v Stari cerkvi in Livoldu, v ostalih krajih kočevske občine pa so krajevne organizacije RK organizirale slavnostne seje, na katerih so podelili še 61 srebrnih odlikovanj krvodajavcem.

4. junij je praznik krvodajavcev, ki ga praznujemo že štirinajsto leto v naši svobodi, ko se je začela pri nas široka ljudska akcija z oddajo krvi, da se rešijo življenja bolnih in ponesrečenih.

Vsi vemo, da živimo v izredno razgibanem in hitrem tehničnem razvoju, ki žal terja marsikatero človeško življenje. Naša industrija se iz dneva v dan veča, ravno tako pa tudi promet. V vsem tem prihaja do neizogibnih nesreč in ponesrečencev ni mogoče drugače vrniti v krog njihovih družin, kakor z nenadomestljivim zdravilom — krvjo— ki jo dajejo krvodajavci.

Ni odveč, če poudarimo družbeno zavest naših delovnih ljudi v tej akciji, ki jo organizira RK, ker je zelo visoka. Prav je, da spoznajo to tudi vsi mladi in zdravi ljudje, da bodo sledili tej naši družbeni zavesti in dali tudi sami svojo kri, ker tudi vedno lahko pridejo v tak položaj, da bodo kri tudi sami potrebovali.

Doseženi uspehi na tem polju dela so zelo veliki. Nešteto je bilo rešenih človeških življenj, in to je največji uspeh. Napredek zdravstva in organizacije RK so uspehi vseh naših delovnih ljudi, ki v tem sodelujejo. Globoka moralna zavest in odnos do brezimnega sočloveka. ki je ogrožen, da mu je treba pomagati, to je tisto, kar daje vsebino vsej tej dejavnosti.

Vsem je že znano, da je akcija krvodajavstva v kočevski občini letos že izvedena. Na odvzem krvi je prišlo skoro 900 krvodajavcev, ki so skupno darovali 250 litrov krvi. V imenu bolnikov, ki so prejeli to kri, so se predstavniki RK zahvalili vsem krvodajavcem.

Zlata odlikovanja so nato prejeli Legan Jože, Senekovič Franc in Kuzma Jože. 60 krvodajavcev je prejelo srebrna odlikovanja. Med njimi so matere in dekleta, možje in fantje, ki so drug za drugim prejemali odlikovanja. Njihovo število je preveliko, da bi jih mogli vse objaviti. Skromni, polni razumevanja do sočloveka, ki je v nesreči, so dajali svojo kri; tako skromno so prejemali tudi odlikovanja organizacije RK. Na čestitke so se slišale samo besede.

»Hvala!«

Pevski zbor J. Gallusa je že v uvodu zapel Prešernovo pesem: »Luna sije«. Po slavnostnem delu podelitve odlikovanj pa je zapel še dve pesmi: »Na lipici zeleni« in »Klic svobode«.

Mladinke in male pionirke so nastopile z recitacijami, globoko in prisrčno, da je proslava še bolj lepo uspela. Nastopili so tudi harmonikaši, ki so poživeli celotni program. Na kraju so zavrteli še film z naslovom »Rešilna kaplja krvi«.

Pred vskladitvijo pravilnikov

Pred kratkim je bil v Kočevju drugi posvet s predstavniki gospodarskih organizacij, ki delajo na izvajanju predpisov o notranji delitvi. (Na prvem posvetu so obravnavali dokumentacije k zaključnim računom za leto 1961). Na njem so se udeleženci seznanili, kako se pravilno analizira rezultate leta 1961. Poudarjeno je bilo, da večji čisti dohodek ni tudi že merilo dobrega gospodarjenja, ker je bil lahko dosežen zaradi zunanjih vplivov (cen, instrumentov itd.). Zaradi tega je treba nujno analizirati tudi pogoje, v katerih je nastal. Bistveno pri analizi je tudi, da se izenačijo pogoji gospodarjenja v letu 1961 s pogoji v letu 1960. Ker je ena glavnih nalog komisij za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka, da utrjujejo sistem samoupravljanja v podjetjih, je potrebno, da vse te analize in ugotovitve obravnavajo tudi delavski sveti ter da o njih sprejmejo določene sklepe in zaključke.

V kratkem bo občinska komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov organizirala posvet o izdelavi dokumentacije in analiz za prilagajanje in izdelavo novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka v gospodarskih organizacijah in zavodih.

Kakšna bo letina?

Letošnje pogosto deževje in razmeroma mrzlo vreme ovira kmetovavce pri njihovem delu. Poljski pridelki so v zaostanku v rasti. Vendar pa se bo rast, čim bo toplejše vreme, popravila in ujela z zamujeno. Letina se nam obeta srednje dobra. V Sodražki dolini so letos trave bolj redke in slabše kot druga leta. Kjer so kmetovavci gnojili z umetnimi gnojili, bodo kljub razmeroma slabemu vremenu imeli dobro košnjo.

Tudi sadna letina bo letos bolj skromna, orehov pa ne bo nič, ker je bila spomladi pozeba. *r*

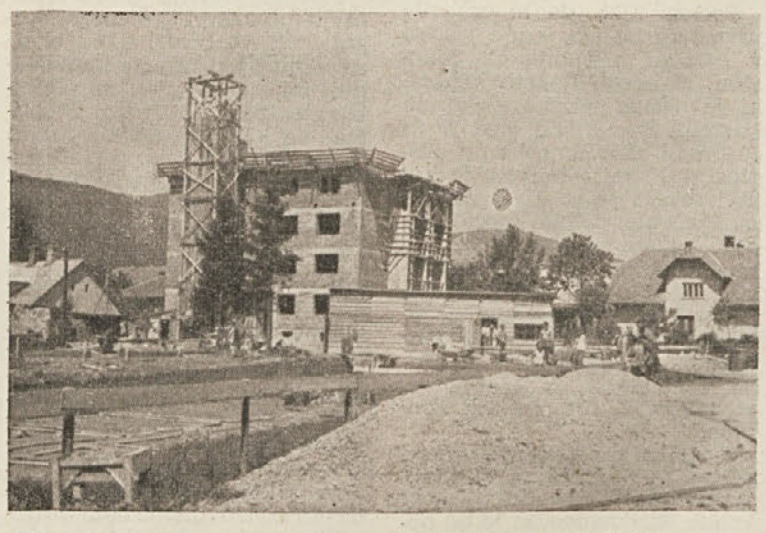

Gradnja stanovanjskega bloka

Splošno gradbeno podjetje Zidar gradi v Kočevju za svoje potrebe, a s posojilom občinskega stanovanjskega sklada 20-stanovanjski stolpič. V njem bo dobilo stanovanje 20 delavskih družin. V neposredni bližini Zidarjevega stolpiča pa bo stal 24-stanovanjski blok Trgoprometa, za katerega so že izkopani temelji. Oba objekta bosta pod streho še letos, vseljiva pa prihodnje leto. Podjetje Zidar zelo skrbi za člane kolektiva, saj je lani zgradilo samski blok z 80 ležišči, zdaj pa gradi še stolpič. Kljub temu pa stanovanjski problem pri podjetju Zidar še ne bo tako kmalu rešen, saj je vloženih pri podjetju še 30 prošenj za stanovanja, od katerih je 10 nujno potrebnih čimprejšnje rešitve. (Na sliki v ozadju Zidarjev stolpič, spredaj levo pa izkopani temelj za blok Trgoprometa.)

OBVESTILO

Obveščamo vse občane občine Kočevje, da bo v dneh od 13—20 junija 1962 množično slikanje pljuč (fluorografiranje) po vsej občini.

Občani, stari nad 19 let so obvezni, da se tega pregleda udeležijo, za kar bodo dobili osebna vabila. V kolikor posamezniki vabil nebi dobili iz kakršnihkoli razlogov, naj se zglasijo na oddelku za splošne zadeve ObLO Kočevje.

Za zamudnike, ki iz kakršnihkoli razlogov ne bodo mogli priti na slikanje po določenem dnevu, bo slikanje 19. in 20. junija pri Šeškovem domu v Kočevju.

ŠTAB ZA FLUOROGRAFIRANJE ObLO KOČEVJE

Iz Sodraške police

Kakor vemo, so pred časom v Stolarni Sodražica prenehali z delom, delovno silo pa premestili v obrat Lesne galanterije. Škoda bi bila, da bi sedaj prostori Stolarne ostali neizkoriščeni. Prav bi bilo, da bi navezali stike s kakim podjetjem, ki bi tu odprl svoj obrat. Na eni izmed sej krajevnega odbora v Sodražici je bilo predlagano, da bi Stolarno oziroma njene prostore dali v upravljanje podjetju »Gumica« iz Kranja. Koliko je bilo glede tega storjenega, nam ni znano.

* * *

Poročali smo že, da bo podjetje »Torbica« odprlo svoj obrat v Sodražici. V te namene so preuredili občinsko stavbo v Sodražici. Sodražane zanima, kdaj bo obrat »Torbice« začel s proizvodnjo. V obratu naj bi se zaposlilo 60 ljudi, predvsem žensk, kasneje pa še več.

* * *

Tudi v Sodražici bi bilo treba trgovine specializirati. Ovira pa je v tem, da ni zadosti prostorov za trgovino, kakor tudi ne sredstev za gradnjo novih. Trenutno je najbolj potrebno nabaviti novo opremo, posebno še za trgovske lokale izven Sodražice, kjer je že dotrajana. Trgovsko podjetje v Sodražici potrebuje tudi skladišče.

V Sodražici bi bilo nujno zgraditi nov trgovski lokal. Kdaj bo ta potreba postala resničnost, se ne ve, ker Trgovsko podjetje v Sodražici nima za to na razpolago sredstev. V zvezi z novo gradnjo bo treba v bližnji bodočnosti misliti tudi na samopostrežno trgovino. Sodražica postaja iz leta v leto vedno pomembnejši gospodarski in turistični center v tem delu ribniške občine.

* * *

Šolo v Sodražici gradijo praktično že 10 let, pa še vedno ni dograjena. Urediti je treba še nekatere spodnje prostore. Lansko leto je Občinski ljudski odbor Ribnica dodelil za dograditev 3 milijone din, do sedaj pa je bilo porabljeno že 5 milijonov dinarjev. Za ureditev fasade je bilo v predračunu predvideno 5 milijonov din, katere pa bo treba še od nekod preskrbeti. Festivalski dnevi se hitro bližajo, zato bo treba čimprej začeti z deli, da bo fasada na šoli do festivala urejena.

* * *

V Sodražici je med zaposlenimi ženskami tudi nekaj mater, katerih otroci nimajo pravega varstva, oziroma bi bilo potrebno za njihove otroke boljše varstvo. Zato bi bil potreben otroški vrtec. Prostor za otroško ustanovo bi bil v spodnjih prostorih šole.

* * *

Sodražica dobiva iz leta v leto lepše lice. Lepe ceste, nove in obnovljene hiše in še posebno lepo negovani parki, dajejo kraju poseben pečat. Vendar pa lep izgled kvarijo nekatere stare, dotrajane zgradbe, ki razpadajo in bi jih lahko brez škode odstranili, tako Strojbarjevo hišo, Oberstarjevo gospodarsko poslopje in še nekatere druge podobne zgradbe. O teh stvareh je krajevni odbor v Sodražici že razpravljal.

* * *

Pri šoli ob Bistrici je prostor, ki bi ga preuredili za telovadišče. Le-to naj bi služilo predvsem mladini, pa tudi telesnovzgojnim in športnim organizacijam za njihove nastope. Zemeljska dela pri gradnji telovadišča naj bi opravila občinska mladinska delovna brigada. Šolski odbor je že izvolil komisijo za gradnjo telovadišča. Tako so vsi izgledi, da bo telovadišče še letos zgrajeno.

* * *

Lansko leto je bilo v bližini Sodražice zgrajeno novo strelišče. Zgradba bi bila lahko v ponos strelcem, če ne bi samevala. Strelsko življenje je nekako zamrlo, vendar smo prepričani, da bo okrog strelišča kmalu postalo živahno.

* * *

Z dograditvijo novega vodovoda pred leti, v Sodražici vprašanje pitne vode ni bilo v celoti rešeno. Izvir vode, ki napaja vodovod, je prešibak, da bi zadostil vso potrošnjo vode v tem kraju. Potrošnja pa se iz leta v leto veča. Režijski odbor za gradnjo vodovoda, in krajevni odbor že dalj časa razmišlja, da bi zajeli še en studenec in priključek novega vodovoda priključili k obstoječemu vodovodu. Zagotoviti bi bilo treba tudi sredstva za gradnjo.

Od petka do petka

doma in po svetu

V Ljubljani se je začela v torek 5. junija ustanovna konferenca za družbeno aktivnost žensk, ki so jo organizirale Socialistična zveza, Zveza sindikatov ter Zveza ženskih društev Slovenije. Na konferenci je bilo prisotnih 380 delegatov in predstavniki družbenih organizacij. Na konferenci je bilo podano uvodno poročilo, po njem pa se je razvila tudi razprava o delu in problemih žensk.

...

Zvezni izvršni svet je sprejel odlok, po katerem bodo morali državljani, ki od državnih organov, podjetij in ustanov ter družbeno pravnih oseb prejemajo dohodke za opravljena dela in usluge ter za honorarno delo, odpreti pri komunalnih bankah svoj žiro račun.

Samo preko tega računa jim bodo dohodke izplačevali. Državljani so zavezani imeti svoj žiro račun le, če bodo njihovi dohodki presegali določene denarne zneske.

Jugoslavijo je zapustila avstrijska parlamentarna delegacija, ki je bila pri nas na 10-dnevnem obisku. Med Avstrijo in našo državo je cela vrsta nerešenih vprašanj, od katerih zavisijo dobri sosedski odnosi; k izboljšanju in utrditvi teh odnosov je prispeval tudi ta obisk. Z obiskom smo zadovoljni zlasti Slovenci, ker so med obiskom razpravljali tudi o vprašanjih, ki se tičejo naše narodnostne manjšine.

Britanski premier Macmillan je bil dva dni gost francoskega predsednika De Gaulla. Iz skopih poročil o razgovorih se ne da razbrati ničesar določenega, vendar je jasno, da sta se pogovarjala o Franciji kot atomski sili, o neodvisni Evropi in o pristopu Velike Britanije k Skupnemu evropskemu trgu. Vesti s pogovorov povzročajo precej debat, ker se trdi, da je Macmillan podprl De Gaulla v njegovi evropski in atomski politiki in to za ceno pristopa k Skupnemu evropskemu trgu, pri čemer pa Velika Britanija skuša obvarovati svoje interese v državah Commonwealtha in v ZDA.

Španija je že deveti teden v stavkovnem gibanju in računajo, da je doslej sodelovalo v stavki več kot 300.000 delavcev. Stavkovno gibanje je največje in najdaljše v zgodovini Francove diktature. V Španiji so stavke prepovedane in pomenijo zločin zoper oblast. Vendar pa razmah stavkovnega gibanja kaže, da ne gre delavcem le za zvišanje mezd in za izboljšanje življenjskih pogojev, temveč da je stavka tudi akcija ljudskega odpora proti Francovi diktaturi. Na strani španskih delavcev je večina naprednega svetovnega javnega mnenja. Tudi ZSJ je izrazila svojo solidarnost s stavkajočimi španskimi delavci in jim obenem poslala pomoč v znesku 5,000.000 dinarjev.

Na newyorški borzi je prišlo do čudnih pojavov: prejšnji ponedeljek je vrednost delnic občutno padla, zatem so delnice naglo narasle in v teh dneh spet precej padle. Spočetka so si ta pojav razlagali kot posledico borznih špekulacij, vendar so borzni strokovnjaki kaj kmalu ugotovili, da je treba vzroke iskati v ameriškem gospodarstvu. Pravijo, da je letos gospodarski vzpon ZDA dosti nižji kakor so predvidevali in da narašča dvakrat počasneje kot v zahodnoevropskih državah. Velik je tudi odliv zlatih in dolarskih rezerv in zaskrbljujoča je plačilna bilanca; kar so vse šibke točke ameriškega gospodarstva. Ameriška državna uprava stoji pred izbiro: ali obdržati na tržišču s prisilnimi ukrepi sedanje cene ali pa sprostiti roke zasebnemu kapitalu.

V Venezueli je prišlo do upora, ki je bil nasilno zatrt. Kljub zatrtju pa so še vedno ostale posamezne gverilske enote, ki nadaljujejo boj. Trdijo, da je na čelu teh enot KP Venezuele in Gibanje revolucionarne levice, ki očitata vladi, da je bila pobudnik akcij proti Kubi, da je lutka ZDA, da vodi skrajno levičarsko politiko in da ne skrbi dovolj za gospodarski razvoj dežele. Venezuelski obrambni minister je v zvezi s tem izjavil, da je njegova dežela praktično na pragu revolucionarne vojne.

V Veliki Britaniji so z zakonom prepovedali zaposlovanje komunistov v državni službi. Notranji minister je državne uslužbence ostro opozoril, naj ta zakon spoštujejo. Svoboda vesti? — Fraza na papirju.

Francoski komisar v Alžiriji Fouchet je pozval francoske priseljence naj ostanejo v deželi in preprečijo svojim sinovom, da bi se pridružili teroristični organizaciji OAS.

Policija je v Alžiru sporočila, da bo policijska ura od polnoči do pete ure zjutraj. Do sedaj je trajala od pol devetih zvečer do šeste ure zjutraj.

Na pariškem letališču Orly je prišlo do hujše letalske nesreče, v kateri je izgubilo življenje 130 ljudi. Francosko potniško letalo je takoj po vzletu strmoglavilo z višine 30 do 40 m na neko vilo, nedaleč od letališča. Letalo se je pri padcu vnelo in zgorelo. V letalu je bilo 122 potnikov in 10 letalcev, ki so vsi mrtvi. Nesrečo sta preživeli samo dve stewardesi, ki sta se nahajali v repu letala in sta dobili samo lažje poškodbe.

Poskus ZDA, da bi opravile prvo jedrsko eksplozijo visoko v ozračju nad otokom Johnston, ni uspel. Raketo »Thor«, ki je nosila jedrsko glavo, so izstrelili in v višini med 50 in 60 km bi moralo priti do eksplozije. Nekaj minut po izstrelitvi rakete pa so strokovnjaki za kontrolo poleta uničili nosilno raketo in zato je del rakete z jedrsko glavo padel nekje v Tihi ocean. Izdali so poročilo, v katerem pravijo, da so raketo »Thor« uničili iz varnostnih razlogov, ker je prišlo do okvare in nepravilnega delovanja pri sistemu kontrole.

V malem prostoru telavivskega zapora v Izraelu so 31. maja v prisotnosti 10 prič obesili Adolfa Eichmanna, ki je bil obtožen za smrt 6 milijonov židov: mož, žensk in otrok v času druge svetovne vojne. To je bil prvi primer izvršitve smrtne kazni v 14-letnem obstoju izraelske države. Pred smrtjo je Eichmann cinično pogledal prisotne in vzkliknil: »Živela Nemčija! Živela Argentina! Živela Avstrija! Vse te tri dežele me vežejo in jih nikoli ne bom pozabil! Moral sem se pokoravati zakonu vojne in svoje zastave!« Do konca ta največji zločinec ni spregovoril niti besedice kesanja.

Občinstvo na otvoritvi igrišča ČZP Kočevski tisk 3. junija 1962

Nekaj gasivskih

V zadnjih dveh mesecih so v kočevski občini združili nekatera gasilska društva, ki so doslej bolj životarila. Načelni sklep o združitvi je bil sprejet že na zadnjem občnem zboru občinske gasivske zveze. K Podpreski sta priključeni društvi v Starem kotu in Dragi, k Predgradu društvo Laze, h Kočevskemu društvu pa društvo iz Ajblja. Do združitve je prišlo zato, ker je bil občni zbor mnenja, da bodo združena društva lahko bolje delala in tudi bolje koristila skupnosti.

...

Preteklo soboto je organizirala Okrajna gasivska zveza Ljubljana poučni strokovni izlet zastopnikov občinskih gasivskih zvez. Ogledali so si Tkalnico in predivnico v Mariboru. V podjetjih te vrste namreč zelo rado pride do požara. Člani občinskih gasivskih zvez so videli, kako je lahko organizirana požarno varnostna služba v tovrstnih podjetjih. Kasneje so si ogledali še nekatere prostore in opremo štajerskih gasivskih društev.

...

Po zadnjih občnih zborih gasivskih društev in zveze se je delo v gasivskih organizacijah zelo poživelo. V odbore so bili namreč izvoljeni ljudje, ki res žele delati. Gasivci imajo redno vadbe, v društva pa je že pritegnjenih več žensk in mladine. Tudi število operativcev — članov v društvu Kočevje, ki fizično delajo pri gašenju požarov — se je v kratkem času povečalo od 28 na 38, prejšnja leta pa je bilo prav pomanjkanje kadra kritična točka v društvu.

...

Občinska gasivska zveza je dobila avtomehanika, ki skrbi, da je gasivska oprema in orodje vedno v redu in pripravljeno za nastop. Ta mehanik popravlja tudi črpalke za druga društva v občini, medtem ko so morali prejšnja leta gasivci pošiljati opremo v popravilo v druge kraje.

...

Gasivska društva so sredi največjih vadb za letno ocenjevanje, ki se bo začelo julija. To bo hkrati preizkus kadra. Ocenjevala bo občinska gasivska zveza s svojimi komisijami.

...

Gasivci v Stari cerkvi pripravljajo proslavo 80-letnice obstoja svojega društva. Slovesnost, ki bo združena s parado, tekmovanjem in seveda veselico, bo v začetku julija. Na proslavo bodo povabljena tudi društva iz ribniške občine.

...

Pri požarnovarnostnih pregledih podjetij je bilo ugotovljeno, da v kolektivih običajno ni človeka, ki bi bil zadolžen za požarnovarnostno službo. Podjetja Rudnik, Lesna industrija in Tekstilana pa so z ozirom na požarno varnost med najboljšimi v komuni, saj imajo celo svoje industrijske gasliske oddelke.

...

Oprema matičnega gasivskega društva je v redu. V drugi polovici preteklega leta je dobilo cisterno, ki bo zelo pomagala pri gašenju na kraškem svetu. Kočevsko gasivsko društvo je tako kos vsem zahtevam sodobne požarnovarnostne službe.

Zakaj so potrebni rentgenski pregledi?

Tuberkuloza je za človeka še danes ena izmed zelo nevarnih bolezni. Huda ni samo zaradi tega, ker še vedno toliko ljudi za njo umre, ampak tudi zato, ker je zelo dolgotrajna in s tem bolniku samemu kakor tudi njegovi družini prinaša mnogo trpljenj. Pravim pa tudi, da je tuberkuloza od vseh bolezni najbolj zahrbtna, ker poteka v začetku brez bolečin, in s takimi telesnimi težavami, da jih največkrat spregledamo. Ravno zato človek, ki je obolel za tuberkulozo, skoraj vedno prepozno opazi, da je bolan, čeprav so na pljučih nastale že hude krvaveče rane.

Morda si se Ti tudi okužil in nosiš zdaj v sebi to zavratno bolezen, ki je morda šele v svojem začetku, ker ti ne povzroča še nobenih bolečin.

Množični rentgenski pregledi (fluorografiranje), ki bodo v naši občini v času od 13. 6. 1962 do 20. 6. 1962 tega leta ti dajejo priložnost, da se prepričaš o svojem zdravju. Preglede bo opravil s svojimi ekipami Inštitut za pljučno tuberkulozo Golnik.

Množični rentgenski pregledi (fluorografiranje) so po odloku občinskega ljudskega odbora Kočevje obvezni in se za neopravičen izostanek kaznuje z 10.000 din.

Štab za fluorografiranje,
ObLO Kočevje

S prostovoljnim delom zgrajeno igrišče

Preteklo nedeljo je bila v Kočevju otvoritev športnega igrišča ČZP »Kočevski tisk«, ki so se je udeležili razen članov sindikalnih podružnic in odbojkarjev Itasa, Rudnika, Tekstilane in »Kočevskega tiska« še zastopniki občinskega sindikalnega sveta, občinskega komiteja LMS, občinskega ljudskega odbora, občinskega sveta za šolstvo in drugi.

Pobudo za gradnjo športnega igrišča je dala mladinska organizacija podjetja, ki je dobila pri ostalih članih delovnega kolektiva vso podporo in pomoč. 8. aprila letos so stala na kraju, kjer je zdaj igrišče odbojke, še sadna drevesa, ki jih je bilo treba odstraniti, nato izravnati teren ter še napeljati precej kubičnih metrov materiala. Od začetka del pa do otvoritve je bilo na igrišču opravljenih okoli 1.100 prostovoljnih delovnih ur, od katerih je opravila polovico mladina iz podjetja, pomagala pa ji je tudi šolska mladina, polovico pa ostali člani sindikalne podružnice. Zgrajeni igrišči za odbojko in perjanico sta vredni le nekaj manj kot pol milijona dinarjev.

Igrišče je namenjeno mladini domačega podjetja in ostalim članom sindikalne podružnice, kakor tudi športnikom ostalih delovnih kolektivov in šol. Na njem bodo tudi odbojkarske tekme, ki bodo odigrane v okviru grafičnih iger, ki bodo letos v Kočevju.

Tekma na igrišču odbojke ČZP Kočevski tisk, med ekipama Rudnika in Itasa

Iz Predgrada

Zdravnik je do sedaj redno prihajal vsak torek iz Kočevja na zdravstveno postajo Predgrad, v torek 25. maja ga pa ni bilo. Po Predgradu krožijo govorice, da ga ni bilo zato, ker socialno zavarovanje ne plača dovolj potnih stroškov. Na zdravnika je čakalo precej bolnih ljudi na žalost zastonj in so se brez pomoči vračali na domove. Ljudje so mnenja, da naj SZDL skliče sestanek, na katerem bodo povedali svoje mnenje in željo, da bi zdravniik prihajal v Predgrad tako redno, kot je do sedaj.

...

Člani gasilskega društva Predgrad se vneto pripravljajo za svojo prireditev, ki jo bodo organizirali dne 10. junija na šolskem igrišču pod košato lipo. Za jedačo in pijačo bo dobro preskrbljeno.

...

Pred kratkim je imelo Kulturno društvo Predgrad sestanek svojih članov, na katerem so izvolili novega tajnika društva tov. Metko Štaudohar, za upravnika kina pa tov. Alojzija Šterka. Obravnavali so tudi kulturna in druga vprašanja.

Otroci odpotovali na morje

42 predšolskih otrok iz kočevske občine, ki imajo hibe na dihalnih organih, je odšlo 1. junija na morje. Nastanjeni so v počitniškem domu ObLO v Piranu. Na morju bodo ostali 3 tedne. Letos so odšli na morje prvič tisti otroci, ki jim je to letovanje potrebno zaradi zdravljenja, medtem ko so šli prejšnja leta na morje le tisti otroci, katerih starši so lahko letovanje plačali. Kdo je in kdo ni potreben letovanja na morju, je ugotovil zdravnik. Prav tako so odšli letos prvič na letovanje tudi otroci s podeželja, medtem ko so šli prejšnja leta le iz mesta. Tako je odšlo letos na morje 16 cicibanov iz mesta in 26 iz podeželja.

Ko se bo vrnila z letovanja na morju predšolska skupina otrok, bodo odšli na morje šolarji. Odpotovali bodo 21. junija in bodo prav tako nastanjeni v počitniškem domu Občinskega ljudskega odbora Kočevje v Piranu in bodo tudi ostali na morju 3 tedne. Tudi ti otroci so izbrani sporazumno s šolsko polikliniko v Ljubljani in kočevskimi zdravniki.

Za otroke, ki so potrebni višinskega zdravljenja, pa bo organizirana kolonija na Travni gori. Sem bo odšlo okoli 60 otrok.

Za letovanje otrok bodo prispevali Okrajni zavod za socialno zavarovanje, ObLO in starši. Tritedensko letovanje enega otroka bo stalo 14 do 18.000 dinarjev.

Malo jezerce v Prigorici

V prejšnji številki Novic sem čital o vasi Prigorici in delovnem kolektivu Hrast. Podjetje je res lepo urejeno, sedaj gradijo na zadnji strani še kuhinjo, kopalnico in stanovanje.

Dobrih 50 m stran od poslovnih prostorov delovnega kolektiva Hrast pa je majhno jezerce, kjer namesto ribic plavajo žabe in pupci in s svojim regljanjem motijo mirne vaščane v spanju. V poletni vročini pa je polno komarjev in morajo biti okna vedno zaprta. Da jezerce ne usahne pa skrbi delovni kolektiv Hrasta s svojo kanalizacijo iz sanitarij. Dostikrat sem že videl otroke, ki so se igrali in brodili po tisti smrdljivi vodi.

Ker je to jezerce tik glavne ceste, se vsak, ki pride mimo, vprašuje, od kod pride ta umazana voda. Mnenja sem, da bi moral kolektiv Hrasta poskrbeti za to, da bi se to uredilo. Ljudje v Prigorici resnično skrbijo za snago in higieno, kakor tudi za okras svojih hiš. Zato upravičeno kritizirajo glede tega čez delovni kolektiv Hrasta. Upajo pa, da bo kolektiv to pomanjkljivost čim prej odpravil.

Vaščan iz Prigorice

OBISK BIVŠIH BORCEV IZ ITALIJE V KOČEVJU

V soboto, 2. junija je obiskala Kočevje večja skupina bivših borcev, Slovencev iz Italije. Ti borci Slovenci so se borili v NOB v edinicah NOV.

V Kočevju jih je sprejel predstavnik Glavnega odbora ZB Slovenije tovariš Zupet in zastopnik občinskega odbora ZB Kočevje. Gostje so si ogledali živinorejski obrat na Mlaki in mesto Kočevje. Škoda, da je bilo tako slabo vreme. Iz Kočevja so potem nadaljevali svojo pot proti Črnomlju.

ŽIVLJENJE IN DELO

Šola mladosti in umetnosti

Vsi smo hodili v šolo, v hišo učenosti. Vsakdo se te dobe svojega življenja spominja. V šoli smo dobili poduk za življenje, ki se ga nismo niti zavedali. Očetova trda beseda in materina nežnost sta nas spremljala na poti v šolo. Učitelji, ki so nas sprejeli in učili, so del teh naših spominov, na katere sa radi spominjamo. Šole, bodisi majhne ali pa velike, so neizbrisano zapisane v spominih naših mladih dni, ki nas opozarjajo na naše življenje v mladosti in na tisto veliko hrepenenje po neznanem.

Deklica je bila stara osem let. Z očetom je prišla v šolo, v katero si je tako neizmerno želela. Bala se je in njeno telo je drgetalo.

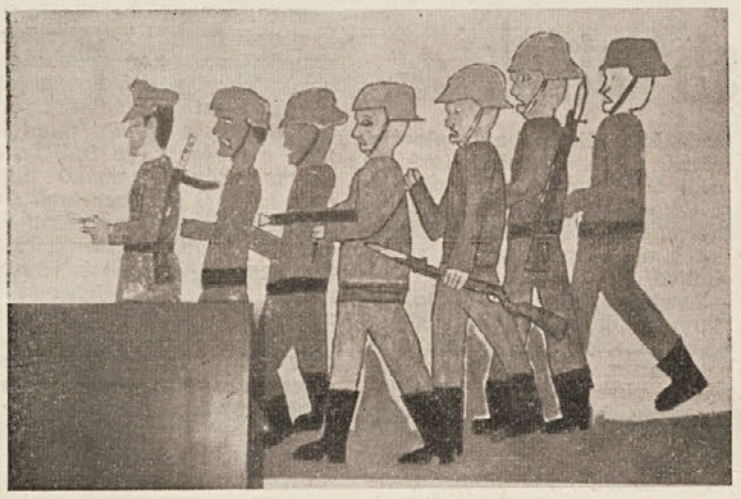

Nemci, kot so jih naslikali učenci

»Nič se ne boj punčka,« je dejala učiteljica, ki jo je pogledala s tistimi zaupnimi očmi kot mati, ki je umrla pred letom dni. Otrok je dobil zaupanje in se je nežno nasmehnil. V očeh so se lesketale solze. Rada bi bila videla, da bi jo učiteljica vzela v naročje in jo popestovala. Skrila bi se na njeno srce in nikomur ne bi tega povedala, kako je srečna in vesela.

Deček je gledal prešerno in nekako izzivajoče, ko ga je mati pripeljala v šolo.

»Tako je živ,« je potožila, vsako stvar hoče vedeti in spoznati. Kar trdo ga boste morali prijeti, da ne bo kaj špičil.«

»To pa ni slabo,« je menila učiteljica. »V šoli potrebujemo take otroke, ki bi radi veliko vedeli in spoznali.« Deček se je pri tem zamislil. Zdelo se mu je, da so ga v šoli pričakovali. Postal je resen in mirno je obstal poleg matere.

Tako smo prišli v šolo, kjer je bilo toliko otrok skupaj, radi bi se bili igrali, a smo se morali učiti. Zaradi tega smo iz šole leteli, se med seboj suvali, prevračali kozovce in marsikatero zagodli na poti domov.

NAŠE ŠOLE

Povsod jih dobimo, v vsaki večji vasi. Po mestih jih je več. Vsaka šola, pa naj bo to na vasi ali v mestu, ima veliko spoštovanje otrok in starejših ljudi. To je dom naše mladosti in učenosti nas in naših otrok. V njej vidimo svojo bodočnost, za katero delamo in živimo. Šola nam je dala tisto osnovno znanje, ki ga potrebujemo v življenju. Zato so naše šole naša skrb in ljubezen, za katere smo pripravljeni dati vse. V njih rase naš mladi rod in naša ljubezen. Šola je naša ljubezen, je del nas samih.

Poglejmo v eno izmed naših šol, kako se uči in dela mladina.

ŠOLA MIRKA BRAČIČA

To je največja šola v občini Kočevje. Na tej šoli je 28 oddelkov, kjer je 900 otrok. V novem šolskem letu bo prišlo v to šolo spet 80 do 100 otrok.

S posebno šolo, ki ima dva oddelka, je na tej šoli 36 prosvetnih delavcev, ki oblikujejo naš mladi rod, ki raste in se razvija. Oblikovanje in rast človeka je eno izmed najvažnejših vprašanj našega družbenega razvoja. Mladi ljudje bodo taki, kot jih bomo vzgojili, oblikovali in naučili. Tega se zavedamo vsi, skupno s prosvetnimi delavci. Zato je naša dolžnost, da se za šolo zanimamo, jo spoznamo in pogledamo kakšno je njeno življenje.

Šola Mirka Bračiča se nahaja v treh zgradbah. Center šole je v zgradbi, ki je bila zgrajena v letih 1892/94. V času NOB je bila stavba porušena in so jo v povojnih letih obnovili. Do leta 1951 je bila v teh prostorih žinorejska šola. V lanskem letu, ko je bil dograjen v Kočevju nov vajenski dom in so se v njega vselili vajenci in dijaki, je dobila šola še prostore starega vajenskega doma in eno stavbo dijaškega doma na Reški cesti.

Tako so sedaj šolski prostori v treh stavbah in to delo na šoli tudi ovira. Začetek in konec pouka ni enoten, ker je težko tako točno imeti ure, da bi se pouk začel in končal v vseh treh prostorih ob istem času. Na upravi šole so mnenja, da bodo napeljali električni zvonec na vse tri stavbe in zvonili za začetek in konec pouka z enega mesta. Tudi donos malice in kuhinje je za dve stavbi otežkočen, posebno v zimskem času.

V šoli primanjkuje prostorov za strokovno delo učiteljev in učencev. Uprava šole se nahaja v majhni sobi, ker ni na razpolago drugih prostorov. Delavnica za tehnični pouk obstaja, je pa še bolj slabo opremljena. V šoli stanujejo še vedno prosvetni delavci, ker ne dobijo stanovanja, čeprav šola te prostore zelo potrebuje. Šola ima tudi muzej, ki je precej bogat.

NEKAJ IZ ZGODOVINE ŠOLE

V šolski kroniki, ki je napisana v povojnih letih, piše, da je bila šola ustanovljena v Kočevju leta 1813. Pred prvo svetovno vojno je bila slovenščina v nekaterih razredih samo kot učni predmet, ves ostali pouk pa je bil v nemščini.

Število učencev je v zadnjem desetletju hitro naraščalo. V letu 1950/51 je bilo v Kočevju vseh šoloobveznih otrok 403, sedaj jih je na obeh šolah čez 1600, na šoli Mirka Bračiča 900 in Jožeta Šeška čez 700.

Šolska kronika je v zadnjih letih dopolnjena še s slikami iz šole, ki kažejo razvoj v povojnih letih. Šola ima tudi tri lepo opremljene albume, v katerih so slike Kočevja izpred vojnega in vojnega časa, Kočevje v izgradnji in slike iz vse Slovenije. Ti albumi so prosvetnim delavcem v veliko pomoč za učenje otrok, ki po slikah spoznavajo našo domovino.

Na zunanji strani šolskega zidu je pri vhodu spominska plošča, kjer je zapisano:

»Tu je štab zapadnodolenjskega odreda 12. IX. 1943 formiral IX. SNOB, XVIII. divzije«.

To so na kratko zabeležni podatki o naši največji šoli v Kočevju.

PROBLEMI PROSVETNIH DELAVCEV IN NJIHOVO DELO

Omenili smo že, da so problem za šolo prostori. Šola ima pa problem tudi za stanovanja prosvetnih delavcev, ker še vedno potrebuje 7 stanovanj za svoje kadre. Ena tovarišica se vozi iz Ribnice, učitelj pa celo iz Predol v Kočevje. Razumljivo je, da je ta pot naporna za prosvetne delavce in je potrebno, da bi se to čimprej rešilo.

Prosvetni delavci so v l. 1961, ko so sestavljali program za JPI, prišli do ideje, da bi učenci začeli z delom svobodnega likovnega ustvarjanja. Izdelali so program za delo učencev, katerega so začeli tudi izvajati. Vsebina tega likovnega ustvarjanja učencev so freske na stenah treh razredov. Vse delo učencev se razvija v okviru JPI pod naslovom »Moj kraj včeraj, danes in jutri«.

Delovni kolektiv prosvetnih delavcev je iskal oblike dela za razvoj učenčeve čustvene dojemljivosti, po okolju, v katerem živi in zgodovinski preteklosti NOB. Tako so učenci pod vodstvom akademskega kiparja Staneta Jarma in ostalih članov kolektiva začeli s svojim delom.

USTVARITVE MLADIH UMETNIKOV

Učenci so na podlagi svojih risb poslikali v 8. b razredu stene z motivi iz partizanskega življenja. Slike prenosa ranjenca po gozdovih, utrujena partizanska kolona, v kateri je tudi mula kot spremljevalka partizanov, talci, v internacijo in kolona sovražnih Nemcev — vse to je plod ustvarjalnega dela učencev.

V internacijo

V vse te slike in prizore so male otroške roke nekako nerodno, pa vendar tako globoko, z občutki realnosti, zarezale na obrazih borcev vse tisto, kar so borci doživljali v težkih bojih naše ljudske revolucije. Iz vsakega posameznega dela in prizora se vidi, da so mlade otroške glavice spoznale vso težko narodnoosvobodilno borbo naših narodov, jo globoko dojele in jo spoznale v vsej njeni veličini.

Vse slike v 8. b razredu spomnijo človeka takoj na vse tiste slavne dni našega boja, ki smo ga doživljali. Pohodi partizanskih odedov in brigad, prenosi ranjencev, talci in vrnitev iz internacije, niso samo izraz tehnike risanja, pač pa je to globok poseg v življenje in boj naroda, ki se je boril za svoj življenjski obstoj. Vse to smo že mi sami, ki smo to doživljali, precej pozabili, ta dela mladih otroških rok nas na to takoj spomnijo na vse tiste težke dni, ko je na naših obrazih odsevala skrb za naš narodni obstoj in breme boja proti sovražnikom, s katerimi smo se borili. Mladi ustvaritelji so vse to v slikah zajeli z občutki mladega razvijajočega se duha, ki po pripovedovanju, slikah in čtivu spoznava našo herojsko borbo. S temi deli ti mladi umetniki dokazujejo ,da je to živo tudi v njihovih srcih in duhu, ki raste in se oblikuje.

S tem so dosegli učenci velik uspeh in so si zaslužili priznanje vsi, ki v tem sodelujejo, posebno pa kolektiv prosvetnih delavcev in strokovno vodstvo, ki je delo učencev usmerjalo in oblikovalo, da so dela tako lepo uspela.

DELA IZ OKOLJA ŠOLE

V drugi učilnici so slike ITASA, vozniki KGP, skladovnice lesa, električarji na drogovih med izolatorji, zidarji pri zidanju stavbe, nad tablo pa zborovanje delovnih ljudi. Te freske kažejo na ustvarjalno delo naših delovnih ljudi. Z njih odseva mlad duh, ki išče realnost.

Mlade roke so naslikale prevoz lesa

Dela so zelo dobro napravljena in kažejo smisel in razumevanje mladih ustvarjavcev do naših delovnih ljudi, dela in ustvarjanja. Mladost, ki spoznava življenje svojega okolja, delo in trud starejših ljudi in o tem razmišlja, ko piše in riše, se pri tem oblikje in utrjuje v spoznavanju, da je uspeh življenja v delu. Vse to je v delih nazorno zajeto in uspeh mladih umetnikov dosežen. Oblikovna in tehnična stran ni toliko važna, kot je važna vsebina mladega duha in njegovega dela. S tem pa je dosežen s temi deli smisel in cilj programa, ki so si ga zadali učenci in kolektiv prosvetnih delavcev.

Ko človek vse to vidi in se poglobi v vsebino pouka, ki ga ima danes mladina, si mora priznati, da naša šola pri oblikovanju mladih ljudi gre po poti novih metod reorganizacije našega šolstva, po kateri naj mladi ljudje spoznavajo življenje in delo ljudi v vsakdanjem življenju.

Mladi učenci, ki spoznavajo napore svojih staršev in njihovo delo, ne morejo biti slabi, spoštovali bodo življenje in delo, v katerega vstopajo. Njihovo obzorje in razumevanje dela se širi v njihovem sedanjem okolju; ko pa bodo prišli kot mladi ljudje v naše delovne kolektive, ga bodo že razumeli in se vključili v njega kot aktivni člani naše družbene skupnosti. V tem je dosežen velik upeh, da gledamo te freske otrok ne samo z umetniške strani mlade miselnosti, pač pa iz realnih pogledov dela in življenja, v katerem se nahajamo.

DOBO DANAŠNJIH DNI SO TUDI PRIKAZALI

V tretji učilnici je prikazana tista aktivnost mladih ljudi, ki jo srečujemo povsod pri mladih ljudeh v dnevnem življenju. To je izraz dobe, v kateri živimo in delamo in ki globoko sega v miselnost mladih ljudi.

Na zidovih učilnice so freske motorizacije. Tu je na sliki Avto podjetje s svojimi vozili in avto park, postajo za avtomobile, kolesarji in vse ostalo, kar je v zvezi s prometom. Mlada srca, ki so polna občutkov za vozila vseh vrst, in mladi duh, ki sanja o krmilih in volanih, da bi vozil po neznanih krajih s poletom svojega mladega duha, brez mej in zaprek v življenje. To danes ni fantazija, to je realnost, ki jo doživljamo vsi, posebno pa mlada otroška srca.

Tudi iz teh del mladih ljudi se vidi realnost, v njih ni tiste otroške fantazije, po kateri bi samo sedeli za voladom in brenčali »brrrrrrrr!« kot je navada otrok v drugi polovici 20. veka. Dela učencev so polna realnosti. Avtopodjetje in avtobusna postaja so del našega življenja v Kočevju. Motorna vozila so potreba današnjih dni, brez njih si ne moremo več predstavljati današnjega življenja, ker je to produkt dela, ki služi spet delu in življenju. Res je, da vse to zahteva velike človeške žrtve in krvni davek, ki ga zahteva današnja motorizacija tudi pri nas. Prometne nesreče kar naprej naraščajo, z njimi padajo ljudje prezgodaj v naročje smrti in težkih poškodb. Vsega tega ni mogoče preprečiti, pač pa je potrebno vzgajati vse naše ljudi, v prvi vrsti pa mladino, da bo spoznala slabo stran tega sredstva, ki mu pravimo vozilo. Tudi v tem je z deli učencev dosežen uspeh, ki ne bo ostalo samo v šoli, šel bo z učenci v življenje.

ZAKLJUČEK

V programu je bilo, da bi s freskami napolnili vse učilnice šole, pa zaradi materialnih vzrokov niso uspeli še v celoti. Iz vse te snovi je radio-televizija posnela kratek film pod imenom »Moj kraj v podobi«.

Vloga likovne vzgoje ni samo v tem, da učenci nekaj narišejo in načrtajo, pač pa ima veliko globji smisel in namen za oblikovanje mladega duha učencev. Ta umetnost krepi in razvija ustvarjalne sile učencev, ki so potrebne za razvoj družbenega napredka. S tem se mladi ljudje vzgajajo in razvijajo čut za estetske vrednote in moralo do družbenih načel in odnosov. Seznam vseh učencev, ki so v tem delu sodelovali je predolg, da bi jih vse naštevali po imenu, to je uspeh dela razrednih kolektivov.

V tem so učenci z navedenimi deli in kolektiv prosvetnih delavcev dosegli zelo lepe uspehe.

Omeniti moramo še to, da so učenci v lanskem šolskem letu sami s svojim delom zgradili pri šoli šolsko igrišče in jim je sedaj v veselje in za pouk telesne kulture, kajti v igrah utrjujejo svoje telo in rastejo v prave športnike in delovne ljudi, ki bodo na delovnih mestih, ko bodo dorasli, lahko obvladali delo.

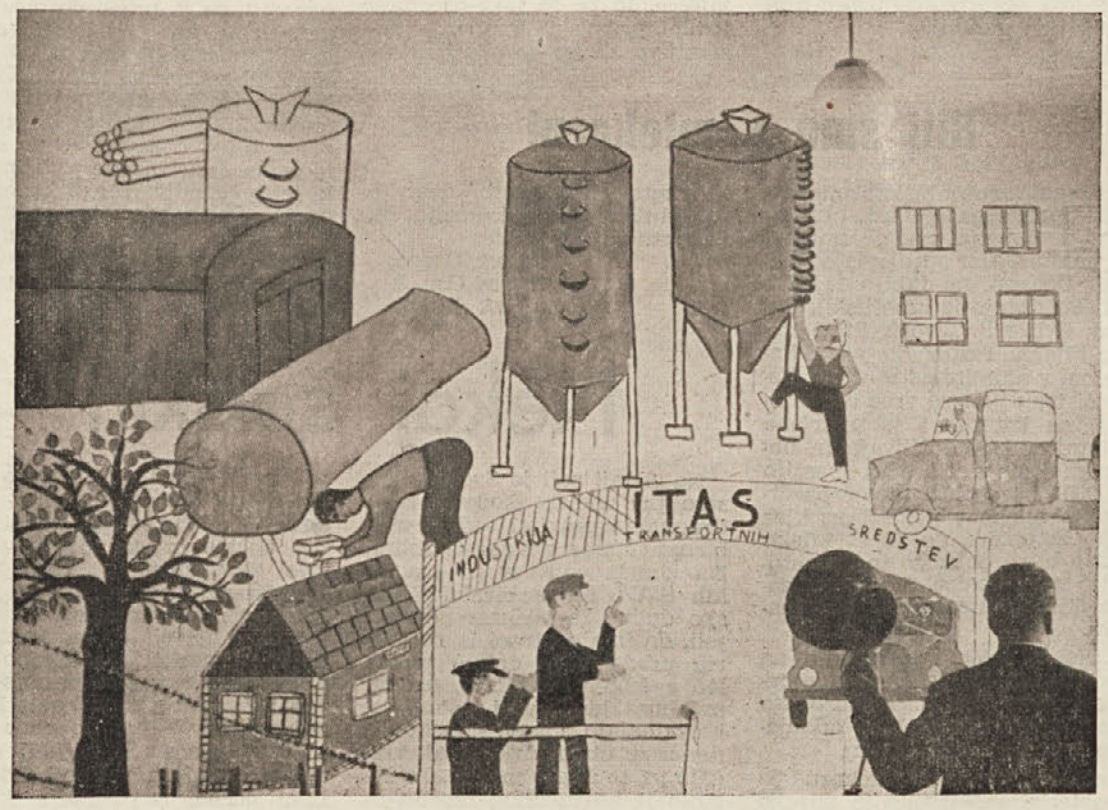

Itas Kočevje po oblikovanju mladih šolskih ustvarjavcev

Gospodarstveniki, kmetje, delavci, gospodinje, pionirji, športniki — vsak najde v Novicah svoj kotiček.

Družinski tednik

Sadje nas osvežuje

Skoraj vsi že vemo, da vsebuje sadje mnogo vitaminov in rudninskih snovi, ki jih telesu primanjkuje zlasti pozimi in zgodaj spomladi. Zato ima zgodnje sadje še posebno prednost, ker nam pomaga popravljati pomanjkljivosti zimske prehrane. Že organizem sam nam to pove s tem, da prav poželjivo čakamo na prve češnje, jagode, borovnice, ribez itd. K uživanju nas vabijo oči, nos, pa tudi močnejše delovanje žlez slinavk ob pogledu na sadje.

Sadje nas osveži s svojim okusom in sokom, v katerem so razne prijetne kisline in razne dišavne snovi. Z njim si potešimo tudi žejo, poleg tega osvežimo, in sicer bolj kot z znanimi nasladili, kot so kava, čaj in alkohol. S sadjem damo telesu tisto, česar mu primanjkuje, in se zato resnično okrepčamo, z nasladili pa največkrat le začasno pospešimo delovanje srca, krvnega obtoka, živcev itd., smo pa kmalu še bolj utrujeni, ker v večjih količinah škodujejo našemu zdravju. Kadar smo zelo utrujeni, lahko osvežujoči učinek sadja stopnjujemo s tem, da ga osladimo. Najpriporočljivejši za to je med, ker preide sladkor, ki je v njem, brez posebnega prebavnega procesa v kri. Znano je, da so borovnice zelo priljubljeno okrepčilo angleških rudarjev, ki jih jemljejo s seboj v rov. Tudi pri nas bi lahko ta poceni in zelo razširjen sadež uporabljali v ta namen.

Redno uživanje sadja ureja prebavo in pomirja razdraženo in izčrpano živčevje. Zato je kot vsakdanje živilo neprecenljivo. Ne samo draga limona s sladkorjem, tudi skodelica gozdnih jagod, borovnic, posebno pa še ribeza pa tudi drugo sadje nas pomiri in okrepi.

Z rednim uživanjem sadja množimo tiste snovi, ki so mu potrebne v boju proti boleznim, posebno še proti nalezljivim boleznim.

KDAJ UŽIVAMO SADJE?

Kadarkoli le moremo in ga imamo pri roki — bi bil kratek odgovor. Vendar moramo pri tem upoštevati, da je potreben nekakšen red. Najbolje je, da ga uživamo pri rednih dnevnih obrokih. Dopoldanska in popoldanska malica iz sadja in koščka kruha je primerna za odrasle in otroke. Primanjkovati pa ga ne sme niti pri kosilu in večerji. Več je vredno surovo sadje kot kuhano, vendar tudi kuhanega ne kaže zametavati, posebno ne pri glavnih obrokih, ker z njim lahko zelo spreminjamo in bogatimo jedilnike. Zelo znan je švicarski zajtrk, ki je sestavljen iz sadja in ovsenih kosmičev.

Pri glavnih obrokih damo sadje na mizo lahko kot začetno jed (predvsem surovo) ali pa kuhano, sušeno ali pečeno v drugih jedeh, n. pr. v cmokih, z rižem, s kašo, v omletah, strnjenkah ali v kompotu, sadnih solatah in podobnem. Tudi namesto kompota lahko ponudimo surovo sadje ali nekuhan kompot.

Zelo so v modi sadni sokovi, ki pač dovajajo sadne sestavine telesu v zgoščeni obliki. Ker pa še nimamo priprav za stiskanje v malem, jih teže pripravljamo, zato naj jih nadomesti surovo sadje. Sokove pa ponudimo predvsem bolnikom, majhnim otrokom in starim ljudem, ki slabo prebavljajo.

V večji množini pa bi morali uživati sadne sokove v jeseni, ko iztiskamo jabolka, hruške in grozdje. Posebno prav nam pride za pripravo zdravih, vsakovrstnih sokov — sokovnik.

Utrujenim osebam je priporočljivo ponuditi sadje pred obedom, da jih osveži; po krajšem presledku potem laže jedo ostale jedi. Pred obedom postrežemo z njim tudi debelejšim ljudem, ki imajo prevelik tek. Sadje mora biti v tem primeru kislo, ker sladkor redi. S takim sadjem si ti dobri jedci potolažijo prvo lakoto, tako da jedo potem manj poželjivo in so hitreje siti.

HIGIENA PRI UŽIVANJU SADJA

V splošnem velja, da moramo jesti le umito sadje in z umitimi rokami. Pri jagodičju je to malo težje, ker pogosto kupimo na trgu že zmečkane jagode, ki bi izgubile mnogo na svoji vrednosti, če bi jih prali. Zato bi morali vsi tisti, ki jagode nabirajo in kupujejo na debelo, paziti, da so jagode zdrave in cele ter spravljene v majhnih posodah, da se zaradi lastne teže ne zmečkajo. Pri nakupovanju izbirajmo lepo sadje, ki mu curek mrzle vode ne bo škodoval. Najbolj higijenično je pranje pod tekočo vodo, torej v velikih cedilih, v katerih naj se sadje potem tudi osuši.

Češnjevih koščic ne požirajmo, ker nam lahko povzroče hude prebavne motnje.

Kakor je sadje priporočljivo, ga vendar ne smemo uživati nezmerno. Letni dnevni povpreček je 25 do 30 dkg na dan. Razumljivo je, da bomo količino tedaj, ko ga je največ prekoračili. Paziti se je treba le tega, da želodca ne preobložimo s sadjem in da se takoj na to ne napijemo vode. Nekatero sadje ima namreč to lastnost, da se napoji z zaužito vodo in zato napenja.

Kdor zmerno jè, postane lep in ostane mlad

Že dolgo je znano, da imajo razna živila posebne vplive na človeka, zlasti na njegovo počutje in zunanjost. Ne bo vam škodilo, če si boste zapomnili naslednje: sladke jedi delajo človeka lenega, alkohol mu napihuje kožo ter jemlje odpornost proti boleznim. Če hočete, da vam bodo žarele oči, pijte mleko, ki bo prav tako vplivalo na vašo polt, da bo bela. Zelo koristno je sadje, ki čisti kri in pripomore k vitkosti vaše postave. Zelenjava pospešuje obtok krvi. Polt čistijo tudi ribe, ker vsebujejo fosfor. Lepe telesne oblike boste dobili, če boste uživali mnogo belega mesa in perutnine, nasprotno pa mastno meso škoduje polti. Na splošno pa je treba reči, da v jedi ni koristno nobeno pretiravanje in da je najbolj zdrava in primerna mešana hrana.

RECEPTI

Sirov cmok v prtiču:

Pol kilograma skute, 2 dl smetane, 2—4 jajca, 10 dkg pšeničnega zdroba, sol; surovo maslo za zabelo.

Pretlačeno skuto zmešamo s smetano, jajci in zdrobom, posolimo ter pustimo stati najmanj 1 uro. Nato položimo na moker prtič, oblikujemo podolgovat cmok, zavijemo, zvežemo in kuhamo pol ure v vreli slani vodi. Kuhanega potegnemo s prtičem iz vode in ga po 10 minutah stresemo na krožnik, narežemo in prelijemo z raztaljenim maslom. Po okusu tudi lahko sladkamo.

Skutin narastek:

40 dkg starega kruha, 4 dl mleka, 2 jajci, 12 dkg sladkorja, lupina limone, 30 dkg skute; mast za pekač.

Rezine kruha polijemo s toplim mlekom. Posebej umešamo rumenjak s polovico sladkorja, dodamo sesekljano limonino lupino, stlačeno skuto, namočen kruh in trd sneg iz beljakov, med katere smo vtepli ostali sladkor. Vse narahlo premešamo, zvrnemo v namazan pekač in pečemo pol ure.

Skutin namaz:

1. 40 dkg sveže skute, 1 žlica olja, pol čebule, 2 stroka česna, šopek zelenega peteršilja, sol, ščep kumine, škatla sardin (ali manj), 1 vrečka (100 g) ajvarja.

Skuto dobro vmešamo z oljem. Nato dodamo še sol, sesekljano čebulo in česen, prav tako peteršilj, začinimo s kumino in dodamo z vilicami zmečkane sardine z oljem. Dobro premešamo, dodamo ob koncu še ajvar in zopet premešamo.

2. 30 dkg skute, 10 dkg surovega masla (margarine) ali 1 dl kisle smetane, sol, pol žličke paprike, 1 drobna čebula, 1 žlička gorčice, zelen peteršilj ali drobnjak;

Skuto pretlačimo in ji dodamo med mešanjem maslo ali margarino, ali kislo smetano, sol, papriko, drobno sesekljano čebulo gorčico in zelen peteršilj ali drobnjak. Vsakemu članu družine ponudimo na krožniku porcijo liptaverja, ki jo okrasimo z zelenim peteršiljem ali drobnjakom, ali pa s paradižnikom; ali pa sir namažemo na rezine kruha.

Tudi pisatelj Finžgar nas je učil na Kočevskem

Časopisne in radijske vesti so nas neprijetno iznenadile, ko so nam sporočile smrt pisatelja in pripovednika Finžgarja. Tudi med Kočevskimi Slovenci je ta izguba težko odjeknila, saj vežejo spomini nanj na tiste dni in čase, ko smo preživljali, čeprav v svobodni domovini, Slovenci na Kočevskem kaj težke dni v borbi za svoje narodnostne in socialne pravice, ter v boju s hitlerjansko usmerjenimi Kočevarji. Mogoče bom uspel v teh nekaj vrsticah te spomine osvežiti.

Spomin mi hiti v leta 1939 do 1940, ko so se Kočevarji že kar pogumno ob podpori naših oblastnikov in mižanju varnostnih organov pripravljali na obračun s Slovenci, grozeč nam, da nas bodo pomendrali in da jim bomo gnoj ter suženj, kot je to zapisal Hitler v svojem Mein Kampfu. Zato smo skušali svoje vrste okrepiti, strniti, omahljive utrditi; to smo uspeli tudi s slovenskimi prireditvami, z nastopi pevskih zborov, predavanji, izleti in dramskimi prireditvami. Tako je vznikla taka družinica tudi v vasi na Kočevskem, kjer so bili hitlerjanci posebno močni in agilni. Ko smo si postavili v šoli oder, kar so nam pomagali delavci iz bližnje žage in ob podpori ljudi, je pokojni učitelj Mehora Silvo zbral igralsko družinico, ki se je spoprijela s Finžgarjevo ljudsko igro Verigo. Veliko je bilo treba vaj, saj so nastopali igralci, ki so po večini igrali prvikrat. Vendar je režiserjeva ljubezen in prizadevnost igralcev uspela, da je do uprizoritve prišlo. Ker društvo ni imelo denarja, smo se obrnili do pisatelja Finžgarja, da nam oprosti avtorske tantijeme. Prejeli smo prijazno sporočilo, s katerim nas je pisatelj oprostil s poudarkom, da to daruje rasti naše kulture na Kočevskem in še zaželel velik uspeh.

Ko smo objavili datum prireditve, je seveda naš nasprotnik tudi delal in skušal to uprizoritev preprečiti. Celo nemškega župnika — Kočevarja Wittina so vpregli v svoj voz, da je s prižnice tisto nedeljo prepovedal vernikom obisk te igre in celo zagrozil, da bodo vsi obiskovalci zato imeli greh. No, naši ljudje se tega »greha« niso bali.

Igra se je začela, čeprav so Kočevarji dopoldne opijanili še glavnega igralca, kar smo morali poskrbeti, da je igralec ozdravel in kljub temu odlično zaigral. Če povem še to, da so naši rojaki večina prvič gledali v tem kraju slovensko igro, ki je bila prva sploh po 22 letih »svobodne« Jugoslavije! Spomnim se še, kako so se mnogi gledalci razjokali in kar vdrli za oder po zaključku, ker so se tako vživeli v igro in mislili, da je igralec resnično utonil v krnici, kamor je padel, ko je vanjo vrgel verigo. Tovariš Žagar Jože, sedaj direktor v Kočevju, se gotovo spominja tega prizora, ko je to zaigral tistikrat v Verigi. No, naša zmaga je bila popolna in slovenska beseda je tudi na odrih šla po Kočevskem naprej.

Ko smo v jeseni istega leta naredili izlet v Ljubljano, med njimi so bili tudi nekateri naši igralci, smo si tistikrat ogledali tudi neko razstavo v Jakopičevem paviljonu. In glej ga, na njej je bil tudi pisatelj Finžgar. Opozoril sem nanj naše igralce in vso skupino in želeli so, da se mu osebno zahvalijo za njegovo Verigo. Bili smo kmalu z njim in beseda je tekla o naši borbi na Kočevskem; povedali so mu o uspehu njegove Verige, o ovirah, pa težavah, in pisatelj je še sam povedal, da ko je bil kot mlad kaplan v Kočevju, je tudi že on takrat občutil nemško nadutost, ki se ji je zoperstavil tudi s pestjo, ker so ga večkrat Kočevarji napadli. Zato je našim igralcem ponovno zaželel velik uspeh, enotnost, ljubezen do naše besede, do knjige in do domovine, ki je preživljala takrat že zapostavljanja in sramotenja s strani hitlerjanske svojati po Kočevskem ter nemštva v vsej državi. Sedaj, ko smo resnično svobodni in ko na Kočevskem raste nov rod in se razvija nova rast, smo ob smrti pisatelja Finžgarja se spomnili tokrat tudi njegovih besed in njegovih iger, ki so nas vzgajale in bodrile za lepše dni. V tem je tudi pomen pisateljeve moči za našo rast na Kočevskem.

M. Tratar

O glistavosti otrok

Glistavost pri naših otrokih je zelo razširjena. Starši jo pogosto opažajo pri svojih otrokih, zdravnik pa ima s tem pojavom opravka vsak dan. Včasih starši sami podvzamejo različne načine zdravljenja, ki so le redkokdaj učinkoviti, največkrat pa brez uspeha. Tudi zdravnikova pomoč ni vedno najbolj uspešna, še manj pa trajna, ker so za uspešno zdravljenje in preprečevanje ponovne okužbe potrebni predvsem energični higienski ukrepi.

S temi vrsticami bi želel vsaj v skopih obrisih pojasniti, kako se ti črevesni zajedavci razvijajo in kako pride do okužbe. Imamo celo vrsto črevesnih zajedavcev, v naših razmerah pa sta najčešče črevesna zajedavca podančica, ki je drobna kot nit in le 6 mm do 1 cm dolga glista, ter velika črevesna glista ,ki doseže tudi do 40 cm dolžine in je podobna deževniku.

PODANČICA

Živi v končnem delu tankega črevesa. Samice se občasno selijo v spodnje dele debelega črevesa, kadar pa odlagajo jajčeca, kar se dogaja vsakih 6—7 tednov, tedaj te gliste prilezejo skozi črevesno odprtino in v okolici črevesa odlagajo svoja jajčeca. Takšno invazijo glist podančic ob času, ko odlagajo svoja jajčeca, je za bolnika zelo neprijetna.

Gliste povzročajo izredno hud srbež v okolici črevesne odprtine, kar prisili bolnika, da se praska in pri tem večkrat rani občutljivo črevesno sluznico in njeno okolico. Take praske se mnogokrat okužijo in težave so še večje. Za razvoj podančice je značilno, da se iz jajčeca, ki si ga po opravljeni potrebi, ali zaradi nevzdržnega praskanja ob črevesni odprtini ponovno vnesemo v usta, le-to ponovno razvije preko stadija ličinke v odraslo glisto podančico.

Možnosti za ponovno okužbo z jajčeci lastnih glist so torej izredno velike. Nosilec podančice pa je s svojimi nečistimi rokami izredno nevaren svoji okolici. Karkoli prime z nečistimi in okuženimi rokami, tam pušča jajčeca, in če so taki predmeti jedilni pribor ali hrana, je razumljivo, da se bo okužba prenesla. Zdravljenje bo uspešno le takrat, kadar bo bolnik izredno pazil na čistočo svojih rok, da se tako ne bo ponovno okužil z jajčeci svojih lastnih glist in da le-teh ne bo prenašal na svojo okolico.

Posebno pri otrokih morajo starši izredno paziti na higieno njihovih rok, ker sami ne morejo razumeti smisla in namena teh ukrepov. Samo zdravljenje brez higienskih mer daje slabe rezultate. Kuro zdravljenja moramo ponoviti večkrat, kajti samo ob enkratnem zdravljenju ne moremo biti sigurni, da so iztrebljeni vsi paraziti, še posebno, če upoštevamo, da je že med samim zdravljenjem prišlo do ponovne okužbe z nečistimi rokami. Tudi razvojni ciklus od jajčeca do odrasle podančice je precej dolg, zdravilo pa na ličinke ne deluje, temveč samo na odrasle parazite.

VELIKA ČREVESNA GLISTA

Njena razvojna pot je drugačna kot pri podančici. Odrasla glista samica odlaga jajčeca v črevo in ti se z iztrebki izločajo. Ponovna okužba z jajčeci lastnih glist ni mogoča, kot je to slučaj pri podančici. Tudi drugega bolnik ne more okužiti, čeprav je z umazanimi rokami, na katerih je prav gotovo veliko jajčec, prišel v dotiko s predmeti in hrano, s katerimi bo imela opravka druga oseba. Jajčeca velike črevesne gliste potrebujejo določen čas, ki ga morajo prebiti nekje na prostem, da dozorijo. Okužba z jajčeci velikih glist se zgodi največkrat z onesnaženim sadjem in zelenjavo, še posebno v okoliščinah, kjer ljudje polivajo vrtove in sadovnjake z gnojnico. Neoprano sadje in zelenjava so najčešči viri okužbe.

Veliko glisto je mnogo lažje odpraviti kot podančico samo zaradi tega, ker ni mogoč direkten razvoj iz jajčeca v glisto, ne da bi jajčece predhodno določen čas prebilo nekje na prostem in v tem času dozorelo. Veliko glisto običajno odpravimo z enkratnim zdravljenjem, seveda pa moramo zdravljenje ponoviti, če je prišlo do ponovne okužbe, kot je bilo pravkar omenjeno. Glista samica odloži okoli 20 milijonov jajčec. Kakšen razvojni ciklus pri veliki črevesni glisti? Jajčece, ki pride z iztrebki na prosto, se po določenem času razvije v ličinko, ki je še vedno v svojem jajčnem ovoju. Če nekdo tako ličinko použije ,se v želodcu ovojnica raztopi in ličinka postane prosto gibljiva. V črevesju ličinka prevrta njegovo steno, splava v srce, od tu pa v pljuča. Iz pljuč pa pri kašlju ali pa tudi drugače prispe v žrelo in pri požiranju te ličinke ponovno pogoltnemo. Šele po tej poti skozi organizem postane ličinka sposobna za razvoj v odraslo glisto.

TEŽAVE GLISTAVIH

Gliste povzročajo pri svojem gostitelju najrazličnejše težave. Posebno otroci so mnogokrat nervozni, slabše uspevajo, nimajo apetita, ponoči se večkrat zbudijo, tožijo o bolečinah v trebuhu, posebno v okolici popka, pri podančici pa mučen srbež ob črevesni odprtini, nekajkrat pa se je celo pripetilo, da je klopčič velikih črevesnih glist popolnoma zaprl črevesno svetlino in je bila potrebna operacija.

Za zaključek še nekaj nasvetov vsem, ki imajo v svojih prebavilih neljube goste. Glistavost je ozdravljiva, vendar samo ob najstrožjem higienskem režimu. Vedno in ob vsaki priliki, posebno pa pred jedjo, si je treba temeljito oprati roke s toplo vodo in milom. Nohte je treba popolnoma pristriči, ker so legla jajčec. Nikoli ne uživajte neopranega sadja in zelenjave. Posebno skrb je treba posvetiti higieni rok v času zdravljenja pri podančicah, ker je možnost ponovne okužbe z jajčeci lastnih glist izredno velika.

Zdraviti se morajo vsi člani družine in bližnje okolice, ker je le na ta način možno zatreti glistavost v družini.

Dr. Ivan Imenšek

Pionirski kotiček

Morda bodo nekoč postali pisatelji

V sredo, 30. maja nas je na šoli J. Šeška obiskalo sedem učenk in učencev šole Borisa Kidriča iz Ljubljane, ki so člani literarnega krožka. Z njimi je prišel profesor Janko Kovačič, ki je do lanskega leta učil na gimnaziji v Kočevju. Mlade literate smo sprejeli na kolodvoru skupno z našimi profesorji. Ko so gostje izstopili iz vlaka, smo jim dali šopke svežega cvetja. Vsi so bili sprejema veseli. Skupno smo odšli v dijaški dom, kjer so imeli kosilo. Pot od postaje do Dijaškega doma je hitro minila.

Seznanili smo se z njihovim delom v krožku in o uspehu v šoli. Po kosilu smo odšli po mestu in jim pokazali nekaj znamenitosti našega mesta. Z veseljem so si ogledali spomenik Svobode v središču mesta. Ko smo šli proti šoli, so občudovali zelena drevesa in zelenice, ker jih v Ljubljani po mestu nimajo in so vedno samo med zidovi, kakor so povedali sami.

V šoli so se že zbirali naši učenci. Gostje so nekoliko vznemirjeni odšli na oder, kajti veseli so bili in obenem tudi radovedni, kako bomo sprejeli njihov trud in njihovo delo.

Janko Kovačič nam je na kratko razložil, kako so ustanovili literarni krožek in kako so ga potem iz dneva v dan izpopolnjevali.

Na vrsto so prišli mladi »pisatelji«. Že po prvi črtici, ki je bila res lepo napisana, so poželi velik aplavz. Tudi druge niso ostale brez njega. Tako se je zvrstilo devet črtic. Še in še bi nam lahko brali svoja dela, toda čas je prehitro minil. Poslovili so se in se zahvalili za tako ljubezniv sprejem. Želijo si, da bi jim tudi mi vrnili obisk. Pripovedali bi jim o delu na šoli, o Kočevski . . . V spomin na obisk v Kočevju smo jim podarili ribniški šopek in zbirko knjig. S tem darilom smo jih še posebno presenetili in jim dali poguma za nadaljnje delo, kot so dejali sami.

Res smo se morali končno posloviti in kar težko smo se razšli. Odpeljali so se domov, nam pa je ostal le spomin nanje in misel, da bo morda nekoč kateri izmed njih postal tudi pisatelj.

-ka

Čar pomladnega jutra

Noč se pred dnevom umika,
zvezde na nebu blede.
Tam na obzorju iz mraka
vstajajo sive gore.

Ptice na drevju predramil
jutranji svit je iz sna.
Že se po gozdu razlega
pesem krilatcev glasna.

Prva je ptica kukavica
budnico svojo ubrala.
Strastno zakukala, zapela,
si duška ljubezni je dala.

Kljuni nešteti žgolijo,
jutru v zahvalo pojo,
ker prekoristna svetloba
spet je obdala zemljo.

Sončece zlato dopolni
jutra pomladnega žar,
ko izza gore posveti
pošlje na zemljo svoj čar.

Stanko Briški, šola Vas Fara

Bili smo v mlekarni

5. maja smo obiskali mlekarno. Sprejel nas je tov. obratovodja. Popeljal nas je najprej v prostor, kjer sprejemajo mleko. Dnevno ga dobijo 11.000 l. Mleko dobijo iz kmetijskih uprav Cvišlerji, Livold, Stari log in Mlaka. Pripeljejo ga s kamioni v aluminijastih vrčih. Tekoči trak ponese vrče do bazena, na katerem je pritrjena tehtnica. Mleko izlivajo in obenem tehtajo. Nato ga spustijo v 200 l bazen. Od tam črpa črpalka mleko v pasterizer, kjer se pasterizira do 75° C. Mleko nato hitro ohladijo in ga natočijo v steklenice. Steklenice zamašijo z aluminijastimi zamaški.

Nekaj mleka posnamejo na posnemalniku. Iz smetane naredijo dnevno do 400 kg surovega masla. Posneto mleko oddajajo kmetijskim upravam.

Glavni proizvod mlekarne je pasterizirano mleko in surovo maslo. Izdelujejo pa tudi sir in skuto. Delavci in delavke so pri delu marljivi. Pazijo, da ne okrušijo steklenic.

Čahuk Drago,
3. b razred Osn. š.
»J. Šeško«

Nekaj šolskih

Na zadnji seji je Svet za šolstvo pri ObLO Kočevje med drugim razpravljal tudi o problemu šolanja v Kolpski dolini. Na zborih volivcev in sestankih SZDL so prebivalci Kolpske doline že večkrat poudarjali, da imajo otroci iz nekaterih predelov te doline predaleč v šolo v Vas-Faro, oz. do avtobusa, ki jih vozi v šolo. Tako odhajajo šolarji ponekod z doma že ob petih zjutraj, vračajo pa se šele v mraku. To šolanje je za mladino mučno in zaradi prevozov drago. Ljudje žele tudi, da bi dali učence iz oddaljenih krajev pozimi v internat v Fari, seveda na stroške občine oz. sklada za šolstvo. Ta zamisel pa terja toliko finančnih sredstev, da jih komuna ne bi zmogla.

Svet je sklenil, da naj se ustanovi v Osilnici jeseni popolna osemletka, ki naj bi jo obiskovali tudi učenci s področja Bosljive loke. S tem bo odpadel prevoz učencev iz najbolj oddaljenega kraja v Faro. Oddaljeni učenci s področja Fare se bodo še vedno vozili z rednimi avtobusi. Prevoz bo šel na stroške sklada za šolstvo. Učenci s področja Banja loke pa bi se vozili v šolo v Kočevsko Reko. O ureditvi pouka v Fari bo Svet za šolstvo sklepal dokončno šele, ko bo sklical zbore roditeljev s tega področja.

Svet je tudi sklenil, da se ukine prosvetno pedagoška služba za občini Kočevje in Ribnica ter da pristopimo k medobčinski prosvetno pedagoški službi Ljubljana-Vič.

Za Dragarsko dolino se prevoz v šolo ne da izpeljati, zato bo dobil Novi Kot popolno osemletko, prav tako pa tudi Trava in Podpreska. V zadnjih dveh šolah se bodo učenci učili tudi tuj jezik, kar jim bo omogočilo, da bodo lahko nadaljevali s šolanjem na drugih šolah.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Prvenstvo posameznikov

Predsednik in tehnični vodja KK Kočevje s kegljači, ki so prejeli pokale

Pred kratkim je Kegljaški klub Kočevje organiziral tekmovanje posameznikov za prvake kluba za leto 1962. Tekmovanje je bilo izvedeno v dveh disciplinah in sicer za ženske in upokojence 2 × 200 lučajev. Tekmovanje je bilo zanimivo in zares množično, saj se je za naslov prvaka borilo preko 100 kegljačev, to je več kot polovica vsega članstva.

Najboljši posamezniki posameznih disciplin so prejeli pokale, ostali do 5. mesta pa diplome. Pri ženskah je zmagala Marija Andolšek s 655 keglji pred Benčinovo 653 in Potočnikovo 631 podrtih kegljev. Prvo mesto pri upokojencih je zasedel Peter Šobar s 655 keglji, drugo mesto Karel Levstik 654, tretje pa Ivan Žanoškar s 640 podrtimi keglji. Pri moških je bil najboljši Lojze Henigman 1557 pred Kočevarjem 1540 in Kostenom 1509 podrtih kegljev.

BORBENE IGRE

V teku je zanimivo tekmovanje v borbenih igrah, v katerih sodelujejo tudi upokojenci in ženske. Za presenečenje so poskrbeli igravci Merkurja, ki trenutno po četrtem kolu vodijo brez izgubljene tekme.

Lestvica:

Merkur	4	4	0	0	1168	8
KGP	4	3	0	1	1206	6
ObLO	4	3	0	1	1181	6
Zidar	4	3	0	1	1135	6
Komet	4	2	0	2	1199	4
Kovinar	4	2	0	2	1188	4
Rog	4	2	0	2	1179	4
Ženske	4	1	0	3	920	2
Upokojenci	4	0	0	4	796	0
Itas	4	0	0	4	—	0

F. K.

Prvih pet kegljačic KK Kočevje na tekmovanju posameznikov

Športna dejavnost v Sodražici

Šah ima v Sodražici precej prijateljev. Z ustanovitvijo šahovske sekcije, ki jo vodi Andrej Trdan, se je število še povečalo. Organiziran je bil turnir, na katerem je sodelovalo 12 igravcev. Ker so v povratnih kolih nekateri igravci upravičeno odstopili, se je turnir zaključil enokrožno.

Prvo mesto sta si delila Jože Indihar in Viktor Drobnič 8,5 točke, naprej pa sledijo Češarek 8, Urh in Gašperšič 7, Gradič 6,5, Štupica in Vesel 5, Šilc 4,5, Trdan 4, Samsa 2 in Pirc brez točke.

V počastitev dneva mladosti je bilo kot lani organizirano tekmovanje med kolektivi gospodarskih organizacij in ustanovami. 13. maja so se za črnobelimi polji sestale ekipe Galanterije in TVD Partizan. Dvoboj se je končal z rezultatom 5:3 v korist Partizana.

Največje borbe pa so bile med tekmovavci v namiznem tenisu, ki ima v Sodražici isto tako veliko prijateljev. Prva tekmovanja so izvedli pionirji in mladinci šole. Nastopilo je 8 tekmovavcev in rezultat je naslednji: 1. Lovrenčič, 2. Mravlja, 3. Vesel Franc in 4. Vesel Milan.

Drugi turnir je bil organiziran v počastitev Dneva mladosti. Nastopilo je 10 igralcev, vrstni red pa je bil naslednji: 1. Gašperšič, 2. Lovrenčič, 3. Gorjanc, 4. Štupica.

V ekipnem tekmovanju so imeli največ uspeha igravci Elektra, ki so premagali Galanterijo s 5:2, Partizana s 5:4, Osemletko s 5:4. Drugo mesto v ekipnem tekmovanju je zasedla ekipa Galanterije, tretje Osemletka in četrto ekipa Partizana, ki je vse dvoboje izgubila z rezultatom 5:4 in ni imela možnosti, da bi se plasirala na drugo mesto.

Tako vidimo, da v Sodražici mladina le dela in si sama izboljšuje pogoje življenja — saj je šport zdravje vsakega mladinca.

PRVE TEKME

Po slavnostni otvoritvi odbojkarskega igrišča ČZP »Kočevski tisk«, se je začel odbojkarski turnir, na katerem so sodelovale odbojkarske ekipe sindikalnih podružnic Tekstilana, Rudnik, Itas in ČZP »Kočevski tisk«.

V prvi tekmi sta se pomerili ekipi Rudnika in Itasa. Rudnik je z lahkoto premagal moštvo Itasa, v katerem je nastopilo le pet igralcev. Rezultat je bil 2:0 (15:4 in 15:11).

V drugi tekmi je Testilana s težavo premagala ČZP »Kočevski tisk«. »Kočevski tisk« je prvi set dobil 15:8, pri drugem je vodil 13:8, a ga je izgubil s 15:13, v tretjem setu pa je tudi vodil s 14:9 in izgubil s 16:14.

V tretji tekmi sta se pomerila za prvo in drugo mesto zmagovavca obeh srečanj Rudnih in Tekstilana. Zmagala je ekipa Tekstilane z 2:1 (14:16, 15:6 in 15:12). Tudi ta zmaga je bila težka.

Zadnja tekma med ČZP »Kočevski tisk« in Itas se je končala 2:0 v korist »Kočevskega tiska«.

Končni vrstni red je bil 1. Tekstilana, 2. Rudnik, 3. ČZP »Kočevski tisk« in 4. Itas. Vsem ekipam se je poznalo, da niso vigrane. Tolkel je redko kdo, še bolj redko pa uspešno. Igravci ekip so vse premalo zaupali svojim soigravcem, kar se je najbolj pokazalo v tekmi med Tekstilano in »Kočevskim tiskom«, ko je v odločivnem setu hotel en sam igravec »Kočevskega tiska« nasprotno šestorico premagati, kar pa je seveda nemogoče. Tudi vse preveč servisov vseh nastopajočih moštev je končalo v mreži ali v avtu, pogoste pa so bile tudi nošene žoge.

LOVNA SEZONA JE TU

Lovci kočevske lovske družine so pred sezono, ki se je začela s prvim junijem, predvsem pa po skopnenem snegu, oskrbovali divjad (napravili nove solnice in založili stare itd.), ugotavljali stalež, obnavljali lovske steze, napravili nove preže in podobno. Lovci še vedno opazujejo divjad, da jo bodo potem lahko pravično in gospodarno odstrelili, ker oni niso samo lovci na trofeje, ampak predvsem lovci-gospodarji in upravljavci lovišča. Med ugotavljanjem staleža so opazili, da je v revirju precej divjih svinj z mladiči. Ugotovili so tudi, da je letos divjad precej zaostala in da je dolgo ohranila sivo barvo, čemur je kriv mraz in slabo vreme. Lovci tudi niso šli na lov takoj po odprti sezoni, ampak še vedno opazujejo in ocenjujejo stalež divjadi. O dokončnem odstrelu se bodo pogovorili na prihodnjih posvetih.

Naš obveščevalec

Gibanje prebivalcev
Obvestila
Sporedi
čestitke
Mali oglasi

◆ **RIBNICA**

Rodila je: Petkovič Branka, zobna asistentka iz Ribnice 87 — dečka.

◆ **LOŠKI POTOK**

Poročili so se: Koren Janez, tesar iz Podcerkve, star 29 let in Ruparčič Jožefa, delavka iz Retij 36, stara 18 let; Baraga Alojz, delavec iz Malega Loga 51, star 29 let in Mohar Ivana, delavka iz Retij 9, stara 24 let.

◆ **DRAGA**

Umrla je: Žagar Ivana, družinska upokojenka iz Drage 12, stara 84 let.

◆ **DOBREPOLJE**

Umrla je: Somrak Frančiška, gospodinja iz Ponikev 13, stara 68 let.

◆ **PREDGRAD**

Umrl je: Kure Peter, preužitkar iz Čepelj 2, star 94 let.

ČESTITAJO

Dragi hčerki, sestri in svakinji Skorič Vidi iz Ljubljane, Kosovelova 15, za praznovanje rojstnega dne, godovni dan in obletnico poroke, želijo veliko sreče, zadovoljstva in veliko lepega v življenju z možem Ivanom.

Mama, ata, družina Skender iz Kostela, družina iz Planine pri Fari, brat Aleksander in brat Ciril.

ČESTITAJO

Dobremu in skrbnemu možu in očetu k njegovemu godu želijo vse najboljše v krogu njegovih domačih.

Žena Ivanka Grgorič iz Vasi 30, sinčka Miro in Davorin, ter hčerka Majda.

ČESTITKA

Na Pravni fakulteti je pred rokom in s prav dobrim uspehom diplomiral Matija Cetinski, novinar pri »DELU«.

K uspehu mu čestitajo domači z željo, da bi se kmalu vrnil k družini.

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem poslovodji in strežnemu osebju gostišča »Majolika« v Sodražici za vrnitev predmetov, ki sem jih na prehodu pustila v gostišču. Javne pohvale je vredna pozornost in poštenost ter ljubezniva postrežba osebja gostišča »Majolika« v Sodražici, ki po svoji urejenosti in čistoči prijetno iznenadi obiskovavca.

Seveček Nada, Murska Sobota

PRODAM

Prodam žensko italijansko kolo. Vprašat v trgovini Tkanina Kočevje.

PRODAM

Prodam kravo mlekarico. Cena po dogovoru. Naslov na upravi Novic.

PRODAM

Prodam dobro ohranjeno kompletno spalnico. Cena 50.000 din. Naslov na upravi Novic.

PRODAM

Prodam hišo z gostinskim lokalom v bližini Kočevja. Naslov na upravi Novic.

IZGUBLJENO

Dne 5. junija sem izgubil od Livolda do Črnega potoka foto aparat. Najditelja prosim, da ga vrne proti nagradi 5000 din.

Grgorič Ivan, fotograf, Vas-Fara.

PREKLIC IN OPRAVIČILO

Preklicujem neresnične izjave o Ivanc Tereziji in Ivanc Cirilu iz Koprivnika št. 2. Za dejanja in žaljivke, storjene 25. 3. 1962 pa se jima opravičujem.

Oberstar Drago, Koprivnik 22.

OBVESTILO

Železniška postaja Kočevje obvešča, da je z 11. VI. 1962 spremenjen čas odhoda vlaka, ki je odhajal iz Kočevja ob 3.44. Od ponedeljka bo odhajal iz Kočevja ob 3.02, iz Stare cerkve 3.09, iz Lipovca 3.24, iz Ribnice 3.36, iz Žlebiča 3.46, iz Ortneka 3.50, iz Dvorske vasi 4.03, iz Velikih Lašč 4.09, iz Dobrepolja 4.16, Prihod v Ljubljano ob 5.35. Vlak ima zvezo v Grosuplju za Karlovac in v Ljubljani za vse smeri.

RAZPIS

Zveza šoferjev in avtomehanikov podružnica Kočevje predvideva (ob zadostnem številu prijavljencev) v mesecu novembru letos organizirati strokovni tečaj za kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo svojih članov. Tečaj bo enomesečen — celodneven, zato naj interesenti za tečaj koristijo svoj letni dopust ali pa naj to uredijo sporazumno s svojimi podjetji na drug način. Prijave sprejemamo v pisarni združenja v zgradbi ObLO III. nadstropje, soba št. 59, kjer se dajejo tudi vsa ostala pojasnila.

ZŠAM, podružnica Kočevje

NAŠ TRG

Trgovina Sadje-zelenjava, Kočevje je imela od 30. maja do 6. junija naslednje cene:

sveže zelje 220, češnje 110, banane 300, pomaranče 300, limone 270, čebula 143, krompir stari 40, solata asarica in berivka 120, sveži grah 170, česen novi 170, jabolka 100 dinarjev za kilogram.

Nekaj šolskih

(Nadaljevanje s 4. strani)

Svet je razpravljal še o Vajenskem domu, ki je zašel zaradi nizke dotacije v finančne težave. Dom ima nove stroške, ker mora plačevati amortizacijo. Zaradi tega je moral povišati vzdrževalnino, kar je imelo za posledico, da so nekateri gojenci zapustili internat. Dotacije so domu trenutno ne more zvišati, morda pa jo bo dobil proti koncu leta, če bo sklad za šolstvo aktiven.

Tudi o predšolski vzgoji oz. o otroških varstvenih ustanovah je tekla razprava na seji Sveta, in sicer predvsem zato, ker dobivajo te ustanove manj dotacije, kot znašajo njihovi izdatki za oseb. dohodke zaposlenega osebja. Tudi tu je svet ugotovil, da dotacije ne more zvišati. Svet je menil, da je dotacija komune občutna, da pa ni z oz. na resolucijo soc. varstva LRS dovolj storjenega s strani teh ustanov, da bi dobila sredstva tudi od podjetij, v katerih delajo starši otrok, ki imajo otroke v vrtcu. Prav tako tudi niso določeni prispevki za varstvo otrok z ozirom na zmogljivost posameznih staršev.

Starši iz Mozlja žele, da bi hodili njihovi učenci v eno izmed kočevskih osemletk. To bo mogoče, če bo podjetje »Avto« Kočevje podaljšalo lokalno progo do Mozlja, kamor naj bi pripeljal avtobus vsaj dvakrat na dan. Svet za šolstvo bi plačal do polovico stroškov prevoza v šolo za tiste učence, katerih starši so socialno šibki.

Kino

KOČEVJE: 8. do 10. junija francoski barvni CS film »Babett gre v vojsko«, 11. in 12. junija francoski film »Taksi in prikolica«, 13. in 14. junija italijanski barvni film »Vstajenje«, 15. do 17. junija ameriški barvni CS film »Sedmo Sinbadovo potovanje«.

RUDNIK: 9. in 10. junija nemški barvni film »Nasvidenje Frančiška«, 16. in 17. junija češki film »Višji princip«.

STARA CERKEV: 9. in 10. junija poljski film »Kanal«, 16. in 17. junija italijanski film »Slamnati mož«.

RIBNICA: 9. in 10. junija francoski barvni CS film »Portugalske perice«, 16. in 17. junija ameriški barvni film »Pojmo v dežju«.

LOŠKI POTOK: 10. junija ameriški barvni CS film »Ni imena na naboju«, 17. junija ameriški barvni film »Prijatelj Joe«.

SODRAŽICA: 9. in 10. junij ameriški film »Ovčar«, 16. in 17. junija argentinski film »Te smme imenovati mati?«

VELIKE LAŠČE: 9. in 10. junija francoski flim »Gervaisse«, 16. in 17. junija amer. barvni film »Kavboj«.

DOBREPOLJE: 9. in 10. junija nemški barvni film »Grofica Marica«, 13. junija francoski VV film »Zakaj prihajaš pozno«, 16. in 17. junija ameriški barvni film »Zakon prerije«.

PONIKVE: 14. junija francoski VV film »Zakaj prihajaš pozno«.

KOČEVSKA REKA: 9. in 10. junija sovjetski film »Človekova usoda«, 13. junija jugoslovanski film »Pogon«, 16. in 17. junija zapadnonemški barvni film »Planet smrti«.

PREDGRAD: 9. in 10. junija ameriški barvni film »Naloga majorja Leksa«, 16. in 17. junija ameriški barvni film »V senci vešal«.

BROD NA KOLPI: 9. in 10. junija ameriški barvni film »Jahali so na zapad«, 16. in 17. junija francoski barvni film »Pevec iz Mehike«.

SPORED RTV LJUBLJANA

SPORED

za soboto, 9. junija 1962

5.00—8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05, 6.00, 7.00 in 8.00 Poročila, 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji. 8.40 Iz partizanščine, 9.55 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev), 9.25 Veliki zabavni orkestri, 10.00 Poročila, 10.15 Od tod in ondod, 11.00 Mihajlo Vukdragović: Vokalna lirika, 11.15 Seznanite se s Parkerjevimi — 4. lekcija (ponovitev), 11.30 Pol ure pred dvanajsto, 12.00 Poročila, 12.05 Trio Slavka Avsenika, 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Milko Trstenjak: Oskrba vinogradov. 12.25 Melodije ob 12.25, 13.00 Poročila, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Med suitami, 14.00 Zabavni orkestri tega tedna, 14.20 Dva stavka iz Dvorakove violinske sonate, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Poročila, 15.20 Za vedro razpoloženje, 15.40 Komorni moški zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja, 16.00 Vsak dan za vas, 17.00 Poročila, 17.05 Gremo v kino, 17.50 Kitara in orglice, 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu, 18.10 Iz Wagnerjevega Lohengrina, 18.45 Okno v svet, 19.00 Obvestila, 19.05 Sobotni domači intermezzo, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Za prijeten konec tedna, 20.20 Radijska komedija — Jerome Klapka Jerome: Trije možje v čolnu, 21.14 Za prijeten konec tedna, 22.00 Poročila, 22.15 Oddaja za naše izseljence, 23.00 Poročila, 23.05 Želimo vam prijetno zabavo, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SPORED

za nedeljo, 10. junija 1962

6.00—8.00 S sprejemnikom na nedeljski izlet — vmes ob 6.05 in 7.00—7.15 Poročila, 7.30—7.35 Radijski koledar in prireditve dneva, 8.00 Mladinska radijska igra — Dragoljub Švarc: Zgodilo se je ob 12.40, 8.40 Iz albuma skladb za otroke, 8.55 Glasbena medigra, 9.00 Poročila, 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden, 9.46 Bravničarjeve in Kozinove skladbice, 10.00 Še pomnite, tovariši... Olga Družina: Namesto čez Savo, 10.30 Pisan glasbeni dopoldan, 11.30 Nedeljska reportaža, 11.50 Sto pisanih taktov za dober tek, 12.00 Poročila, 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo I, 13.00 Poročila, 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Za našo vas, 14.00 Poje Koroški akademski oktet, 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo II., 15.00 Poročila, 15.15 Zabavna glasba, 15.30 Uvertura in najlepši prizori iz Wagnerjevega »Tannhäuserja«, 16.00 Humoreska tega tedna — Henri Duvernois: Obleka naredi človeka, 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne, 17.00 Poročila, 17.05 Vedri intermezzo, 17.15 Radijska igra, 18.11 Mihael Rožanc: Improvizirana fantazija na jugoslovansko folklorno temo, 18.24 Glasbena medigra, 18.30 Športna nedelja, 19.00 Obvestila, 19.05 Nedeljska panorama, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Vaša pesem — vaša melodija, 21.00 Iz glasbene geografije Evrope: 10. odd., Leningrad, 22.00 Poročila, 22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana, 23.00 Poročila, 23.05 Zaplešimo v novi teden, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

RAZPIS

Ravnateljstvo gimnazije v Kočevju razpisuje

105 MEST V I. RAZREDU GIMNAZIJE ZA L. 1962/63

Pogoji za vpis v I. razred so:

1. **uspešno dovršen VIII. razred osnovne šole**
2. **odlični in prav dobri učenci so sprejeti brez sprejemnega izpita, vsi ostali pa opravljajo pismeni sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike v obsegu tvarine za VIII. razred**

Vsi, ki se nameravajo vpisati v I. razred gimnazije, se morajo pismeno prijaviti ravnateljstvu gimnazije v Kočevju do 22. VI. Poslati morajo:

1. **S 50 din kolkovano prijavo**
2. **Spričevalo VIII. razreda oz. o dovršeni osnovni šoli**
3. **Mnenje šole**
4. **Rojstni list oz. izpisek iz matične knjige**

Sprejemni izpiti in vpisovanje v I. razred bo v SREDO, 27. JUNIJA od 9. ure dalje v gimnaziji v Kočevju. K sprejemnemu izpiti je treba prinesti samo pisalne potrebščine, k vpisovanju pa kolek za 50 dinarjev.

Eventualna pojasnila glede vpisa daje ravnateljstvo gimnazije

RAVNATELJSTVO GIMNAZIJE

Iz zgodovine NOB

MIRKO MOHAR-BRANE:

Prvi topovi za brigade

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Naša četa je izvršila svojo nalogo, borci bataljona so bili zadovoljni in veseli. V Vukovcih so že čakali odposlanci brigad, da prevzamejo topove, municijo in eksploziv. Mnogi so se s spoštovanjem dotaknili železnih cevi topov, jih z veseljem ogledovali z vseh strani; tisti in tudi druge dni je bil predmet razgovora samo topovi-brigade. Topovi so morali koj drugi dan že naprej, saj so jih brigade ne prestano pričakovale.

Tiste dni med našo odsotnostjo in takoj potem se je zgodilo še mnogo. Komandant brigade Toneta Tomšiča je postal Daki-Stanko Semič, njegov namestnik pa tedanji komandant našega bataljona Efenka-Ivan Kovačič. Za komandanta Rafael Martinčič, za komandirja prve čete pa je postavljen Simon Tratovšek.

Ravno te dni je brigada proslavila obletnico obstoja in v proslavo pošteno naklestila Italijane, ki so se predrznili priti na Bojance. Kmalu za tem smo bili obveščeni, da sta ustanovljeni dve diviziji, XIV. in XV. Mi smo ostali še vedno v Vukovcih. Naša naloga še ni bila končana. Kmalu je prišlo povelje, da mora zopet ena četa v Kordun. Določena je bila tokrat prva četa. Po vrnitvi prve čete iz Korduna smo se kmalu premaknili na Maverljin. Enote našega bataljona pa so odšle še nekajkrat v Kordun, saj so že bile vajene in tudi dobro poznale pot. S topovi in eksplozivom, ki ga je pripeljal naš bataljon, so naše brigade veselo razbijale sovražnikove bunkerje, pridno trgali železniške proge in metali v zrak mostove.

Tedaj, ko je bila splošna kriza za kadilce, je naš bataljon na Maverljinu še dolgo iz rjavih potemnelih listov zvijal cigarete in borci so zadovoljno puhali dim; vsi pa smo si želeli še enkrat v Kordun po zlato rezervo rumeno-rjavih tobačnih listov.

KONEC!

TRATAR MARJAN-UČO

Ušel jim je

Pokojnega Franca Lavriča je poznal vsak zaveden Slovenec na Kočevskem še pred vojno, ko je bila njegova hiša v Kočevski Reki zbirališče naprednih Slovencev. Na njegovem vrtu smo imeli pred vojno kulturne prireditve, ki so bile trn v peti nadutih nacistov-Kočevarjev v tej vasi.

Ko je nastala vojna se je takoj odločil za NOB in njegova hiša je spet postala, dom partizanov. Za njegovo aktivno delovanje so zvedeli tudi sovražniki in nanj prežali, da bi ga ujeli. Vedno se je dobro izmikal in večkrat je odšel v dolino Kolpe, da se je umaknil pred sovražniki.

Nekega dne v letu 1944 pa so ga domobranci le presenetili, ko so skupno z Nemci prihajkali v Kočevsko Reko iz Kočevja. Tovariša Lavriča so dobili doma in ga takoj naložili na voz poleg ukradenega blaga, ki so ga pobrali ljudem v Kočevski Reki in bližnji okolici.

Domobranci so si meli roke, ker so spet ujeli komunističnega aktivista in voditelja, kot so ga sami nazivali. Veselili so se nagrade, ki jo bodo dobili od svojih gospodarjev Nemcev, kakor tudi odlikovanja, katero bodo dobili za ta uspeh.

Transport sovražnikov se je z Lavričem napotil proti Štalcarjem. Naš Lavričev oča pa je vso pot oprezoval, zdaj po straži, ki ga je spremljala, zdaj po okolici, da bi se mu ponudila prilika in bi jo popihal. K sreči ga niso zvezali. Bil je na eno roko invalid in so si domobranci mislili, da jim ne bo mogel pobegniti. Vendar ugodne prilike za pobeg ni in ni bilo. Ko se je transport obrnil že na Kočevsko stran, je v mislih delal načrt kako bi se izmuznil iz rok sovražnikov. Prišli so že v Livold in oče je še vedno delal načrt za pobeg. Tudi v Livoldu mu ni še uspelo pobegniti. Stražarji so res že malo popustili in se začeli med seboj pogovarjati. Posegali so po ukradeni hrani in pijači in Lavričev oče je spet začel upati na svojo akcijo.

Ko so prišli v Dolgo vas se mu je priložnost ponudila. Stražarji so si začeli deliti kos mesa, podajali so si tudi steklenico s pijačo, obrnjeni so bili vsi v eno stran. Bil je že mrak, ko je Lavričev oče skočil iz voza v nasprotno stran kot so bili obrnjeni domobranci, preskočil bližnjo ograjo in se zakril za eno hišo, nato jo je pa jadrno popihal na njivo, ki je bila tik za vasjo.

Pospešil je korak, ker je vedel, da bo za njim nastala hajka. In prav je računal: Domobranci so kmalu opazili, da jim je jetnik pobegnil z voza, pa so začeli metati bombe in svetlobne rakete, ki so razsvetljevale vso bližnjo okolico vasi. Naš begunec pa je ždel v razoru in ko sta ogenj in svetloba ponehala, je spet pospešil korak in se rešil. V noči se je že znašel pri Koprivniku, od tam pa je odšel preko Mozlja v Kolpsko dolino, kjer je potem dalj časa živel na Rajonu pri Fari.

Seveda so bili domobranci nadvse jezni in hudi, stražarji so dobili kazen, ker jim je pobegnil tako dober zalogaj, nagrada in odlikovanje.

Naš tovariš Franc Lavrič pa je rad pripovedoval partizanom, kako jim je pobegnil. Srečno se je potem skrival ves čas do konca vojne, ker so ga domobranci še naprej stalno zasledovali, a seveda — brez uspeha.

Ponovni glas o mladinskih problemih v Sodražici

Kljub prizadevanju nekaterih sodražkih mladincev, da bi poživeli delo organizacije in kljub nekaterim sicer skromnim uspehom še slišimo izjave:

»Saj se ne splača delati pri nas, sedem rajši na moped in se odpeljem drugam.« (Izjava mladinke iz Galanterije — Mladina 5. V. 1962, stran 4).

Takega mnenja so večinoma tisti mladi ljudje, ki ne delajo v nobeni organizaciji, saj jih ne srečujemo niti na mladinskih sestankih. In res, prav pri teh je dobil tovariš T. Remc, pisec članka »Zakaj jih je odšlo 1000? (Glej mladino 5. V. 1962, stran 4!) nekatere netočne podatke. Trditve, da so ples mladini prepovedali, da je TVD Partizan prekinil z vadbo itd., ne držijo. Nasprotno! TVD Partizan se trudi poživeti svojo dejavnost. Kaj so se naučili, bodo pokazali pionirji, starejše pionirke in mladinci, ki so nastopili na akademiji v počastitev Dneva mladosti. Res, da bi bilo število telovadcev lahko večje. Prav tisti mladinci, ki stojijo ob strani in kritizirajo pasivnost drugih, bi lahko povečali vrste pri Partizanu in v mladinski organizaciji. Res je tudi, da z delom nismo takoj zadovoljni, ampak težimo za tem, da bi dosegli čim več. Biti moramo kritični, ni pa prav, da kritiziramo nekaj, česar ne poznamo.

Na našem zadnjem sestanku smo z veseljem ugotovili zopet nekoliko večje število udeležencev. Pogovorili smo se o glavnih mislih Titovega govora v Splitu in poslušali referat o Alžiriji in njenem osvobodilnem boju.

V okviru Partizana so mladinci izvedli športna tekmovanja: namiznoteniški turnir med ekipami Galanterije, Osemletke, Elektra in Partizana. Odbojkarji: Galanterija Partizan se je tudi organizirala. Tudi strelci bodo tekmovali. Mladnski ples z zabavnim programom se bo tudi organiziral.

Pregledali smo naše delo od zadnjega sestanka. Pri štafeti mladosti se ne moremo pohvaliti z velikim številom mladine, ker je bila večina mladincev na delu. Med sodražkimi krvodajalci so bili tudi mladinci. Predstva »Ženske kmetije« je kar dobro uspela. Tisti, ki jih je slabo vreme oškodovalo za prvi majski izlet na Travno goro, so obiskali našo turistično postojanko in spomenik padlih borcev prvo nedeljo po praznikih. Naslednjo nedeljo pa smo se odpeljali gostovat z našo veselo igro v Novo vas, nekateri člani naše organizacije pa na izlet. Tamkajšnji mladinci so nam obljubili, da se bodo oni predstavili pa na našem odru. Povedali so nam, kaj delajo na svojih klubskih večerih itd. Za prijaznost in gostoljubnost se jim zahvaljujemo.

Tudi mi se bomo zbirali ob četrtkih zvečer. Obliko naših klubskih večerov bodo narekovali interesi mladine. Zato mladinci pridite in povejte, kaj bi radi! Če bomo delali vsi, si bomo lažje izpolnili naše želje, da bomo potem zadovoljni.

Šolarji dobivajo toplo malico

Občinski center za pospeševanje gospodinjstva v Kočevju je analiziral delo šolskih mlečnih kuhinj. Doslej je bilo anketiranih 20 šol, dve šoli pa še bosta. Analiza ankete je pokazala da kuhanjo po večjih šolah 3-krat na teden enolončnice, ostale dni pa imajo za malico tisto, kar dobe šole od mednarodne pomoči ali pa kar pridelajo šolske zadruge.

Enolončnice so običajno sestavljene iz zelja, fižola, krompirja, testenin in mesa. Iz sredstev mednarodne pomoči skuhajo za malico mleko, kakao, riž, kavo in napravijo mlečne namaze. Pionirske šolske zadruge pa pridelajo za šolsko kuhinjo krompir, fižol, zelje in druge vrtnine, naberejo pa še sadje, ki ga posuše, predelajo v marmelado, napravijo iz njega kompot ali pa sadne sokove. Cena obrokov je različna, v večini primerov pa se giblje od 10 do 14 din. Toplo malico dobiva velika večina šolarjev, v nekaterih šolah celo vsi. Čistoča je povsod zadovoljiva, posebno pa v Fari, Osilnici, Kočevski Reki, Oneku in Koprivniku. Vse šole nimajo primernih prostorov za šolske kuhinje in kuhajo zato tudi v privatnih kuhinjah. Večina kuharic je brez kuharskih kvalifikacij, zato bo Okrajni center za pospeševanje gospodinjstva organiziral med počitnicami kuharski tečaj.

Zakaj se je podražil sladoled?

Za porcijo sladoleta, ki je lani stala 10 dinarjev, plačamo letos 20 dinarjev. Od lanskega leta do letos pa se ni podražil ne sladkor, ne jajca, mleko pa menda za 4 dinarje pri litru — in ta tri živila so bistvene sestavine sladoleda. Ko sem vse to povedala prodajalki, mi je dejala, da se ta živila res niso podražila, pač pa da se je podražila smetana. Menim pa, da v kočevskem sladoledu ni toliko smetane, da bi se zaradi tega lahko bistveno podražil, najmanj pa da bi se podražil kar za 100 odstotkov. Želela bi, da uprava slaščičarne pojasni odjemalcem, kje so (morda tudi upravičeni vzroki), da se je sladoled za toliko podražil.

* * *

Podobno se se v zadnjem času podražili v kočevski knjigarni risalni listi. Včasih je stal en risalni list 7 ali 8 dinarjev, zdaj pa stane kar 14 dinarjev. Tudi tu bi bilo zanimivo vedeti, zakaj taka razlika?

* * *

V izložbi knjigarne je bil konec maja pisalni stroj Tops M-1 in cena zanj 61.530 dinarjev. Po vprašanju in intervenciji, zakaj taka cena, ker je v Ljubljani stal enak stroj 8030 dinarjev manj — so v knjigarni znižali ceno na 53.000 dinarjev, torej še za 500 din pod ceno v Ljubljani.

* * *

Razlike v cenah so tudi pri drugih artiklih in v drugih poslovalnicah ne samo primerjano z Ljubljano ali drugimi kraji, ampak tudi v Kočevju. Vse te razlike v cenah, hitri skoki navzdol ali navzgor in podobne trgovske »akrobacije« dajo slutiti, da v prodajalnah ni vse v redu. Morda se kdo prepogosto »moti« pri kalkulaciji, morda so ljudje na mestih, za katere niso sposobni, morda pa kdo tudi namerno draže prodaja in spravlja razliko v svoj žep. To niso trditve, so pa sumnje, ki so pri takem poslovanju upravičene.

Potrošniki

Obvestilo iz pisarne AMD Kočevje

Na osnovi pravilnika (Ur. list FLRJ, št. 46-682/61) 15. člena je Državni sekretariat za notranje zadeve LRS izdal odločbo o priznanju šol za voznike amaterje, katere bodo v bodoče po predpisanem programu izvajale teoretični in praktični poduk kandidatov. Po zaključnem tečaju prejmejo kandidati potrdila na predpisanih formularjih in na osnovi le-teh se bodo lahko prijavili za pristop k izpitu za voznika-amaterja.

Brez omenjenih obveznih potrdil ne bo mogoče pristopiti k izpitom. Pozivamo vse kandidate-amaterje, da se vpišejo v pooblaščene Avto-šole, med katerimi je tudi AMD Kočevje. Zadnji rok prijav pri AMD Kočevje za tečaj je 15. junij 1962, in to za izpite, ki bodo predvidoma v začetku julija v Kočevju.

Kandidati, ki so padli pri izpitih v letu 1962 v Kočevju, naj vzamejo v pisarni AMD Kočevje potrebna potrdila v kolikor so obiskovali tečaj, in sicer v razdobju od objave v uradnem liste pa do današnjega dne. Podrobnejše informacije dobite v pisarni AMD Kočevje.

PISARNA AMD KOČEVJE

Kontrasti, problemi... Dobrepolja

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Kljub temu pa je v Dobrepolju delovne sile dovolj. Vsak dan zjutraj in popoldan je naš »slavni kočevar« ali kot mu še drugače pravijo »leteča drvarnica« nabito poln ravno do Dobrepolja.

Poslovil sem se od »Stolarne« in jo mahnil proti Vidmu kot sem obljubil. Za hip sem se ustavil še na dvorišču podjetja, kjer so delavci igrali odbojko in streljali z zračnimi puškami. Ta tekmovanja so vsak dan ob polurnem počitku, odnosno, ko pojedo svoj topli obrok v obratni menzi. Igrišče so zgradili sami s prostovoljnim delom. Sicer pa jim v tem pogledu vsaka čast, saj so tudi adaptacijo podjetja in še marsikaj drugega naredili izključno s prostovoljnim delom. Tudi v letošnjem letu imajo v načrtu, da s prostovoljnim delom postavijo novo žago.

Ko sem prišel na Videm, sem krenil v edino gostilno, ki jo imajo, malo zaradi žeje, malo pa iz drugih razlogov. Stopil sem v sicer še kar prostoren prostor, ampak zakajen. In da bi bila mera še bolj polna, je strežajka ali kaj je že bila, v tistem trenutku prijela za metlo in pričela neusmiljeno pometati, da so se dvigali oblaki prahu. Mimo »šanka« sem se umaknil v drug prostor; bila je kuhinja, vsaj tako sem ugotovil po štedilniku, drugače pa ne zasluži tega imena. Takrat sem obupan vzdihnil: »Le kje si prelju ba sanitarna«, pokukaj še v te prostore in napravi tudi tukaj enkrat že red.« Morda so ugotovili, da so bacili v privatnem sektorju bolj napadalni kot pa v družbenem, ali pa so poslednji sploh neškodljivi.

Sicer so pa narejeni načrti za adaptacijo »Gostišča«, samo sedaj še premišljujejo ali bi zidali v višino ali v dolžino. Zdi se mi, da je v tem pogledu premajhna zainteresiranost samega kolektiva, ki je zainteresiran bolj za druge stvari, samo za napredek turizma in gostinstva na tem področju ne. Sicer pa, kaj bi se gnali in naprezali, ko smo pa absolutni gospodarji na tem področju, občina je pa poskrbela, da nimamo nobene konkurence daleč naokoli. Torej, če hočeš pogasiti žejo ali utolažiti lačni želodec, sprejmi, kar boš tukaj dobil, ali pa se odpravi vsaj nekaj kilometrov naprej. Samo zavedaj se, da, če boš gasil žejo drugod, da te lahko odslovijo kot tistega gosta, ki je dobil ob »šanku« pozdrav: »Kjer si pli do sedaj, pojdi še sedaj.« Pa ne mislite, da je bil pijan. S takim postopkom do gostov marsikateri ne prestopi več praga te gostilne, raje se potrudi v oddaljene Ponikve ali Kompolje.

Tako razmišljajoč o »silnem napredku dobrepoljskega gostinstva« sem prišel do šole. Zamalo pa, da nisem dobil omet na glavo. V zadnjem trenutku sem se rešil s skokom v stran. Pogledal sem navzgor, ker sem bil prepričan, da mi jo je zagodel kakšen paglavec, pa ga ni bilo; ugotovil sem, da se omet kruši sam od sebe od starosti. Res je, šola je stara, sredstev za vzdrževanje pa skoraj nič. Pa ne mislite, da je krivda na šolskem upravitelju, nikakor ne, saj je mož že neštetokrat opozoril na pristojnih mestih na ta problem, vendar se vse prične pri denarju in neha pri denarju, po drugi strani pa »sit lačnemu ne verjame.« In ker sem se že ustavil pri prosveti, sem jih vprašal, kako kaj njihova knjižnica; odgovorili so mi, da še vedno spi sanje pravičnega. Ni denarja za take stvari. Odkar je ukinjena prejšnja občina, ni še dinar pritekel iz občinske blagajne za prosvetno in kulturno izživljanje občanov. Krajevni odbor SZDL je sicer analiziral te stvari in jih tudi signaliziral na pristojna mesta, ampak vse se ustavi pri denarju. Zato kulturniki v Dobrepolju zares o tem nesrečnem kulturnem dinarju, lahko zapojejo tisto narodno: »Al' njega ni, njega pa od nikoder ni.«

(Nadaljevanje prihodnjič)

XV. GRAFIČNE LETNE ŠPORTNE IGRE V KOČEVJU ◆ XV. GRAFIČNE LETNE ŠPORTNE IGRE V KOČEVJU ◆

Priprave na Grafične igre

Kakor vsako leto, bodo tudi letos tradicionalne grafične športne igre od 29. do 30. junija. Tokrat si je zadala to nalogo SINDIKALNA PODRUŽNICA ČZP KOČEVSKI TISK, ki je pristala na to, da prevzame oragnizacijo v celoti. Ker pa je to za mlado organizacijo zelo težavna naloga in obenem tudi preizkušnja za nadaljnje delo na tem področju se seveda opira tudi na vse ostale množične organizacije, kakor tudi na posameznike v Kočevju, da kakorkoli prispevajo k nemotenemu poteku tega tekmovanja grafičnih delavcev v republiki. S tem v zvezi se obrača na vse te organizacije s prošnjo, da jim nudijo pomoč pri organizaciji prenočišč ter v organizacijsko-športni dejavnosti. Upamo, da ne bomo naleteli na negativen odraz pri teh činiteljih in se že vnaprej za akcijo zahvaljujemo. Pri vsem tem se naj organizacije, kakor tudi posamezni ljubitelji športa obračajo na naslov: PRIREDITVENI ODBOR XV. GRAFIČNIH LETNIH ŠPORTNIH IGER PRI ČZP »KOČEVSKI TISK«, KOČEVJE, LJUBLJANSKA 14/a, Telefon 209.

Vse za čim popolnejšo izvedbo te športne manifestacije!

PRIREDITVENI ODBOR

XV. GRAFIČNE LETNE ŠPORTNE IGRE V KOČEVJU ◆ XV. GRAFIČNE LETNE ŠPORTNE IGRE V KOČEVJU ◆

OBVESTILO

PODJETJE ZA PTT PROMET LJUBLJANA OBVEŠČA POTNIKE, DA OD 27. 5. 1962 OBRATUJE NA RELACIJI: LJUBLJANA—VEL. LAŠČE—SODRAŽICA—HRIB—DRAGA VSAK DAN AVTOBUS, TO JE TUDI OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH PO NASLEDNJEM VOZNEM REDU:

5.30	odhod	Ljubljana	prihod	19.00
5.40		Lavrica		18.50
5.45		Škofljica		18.45
5.54		Pijava Gorica		18.33
5.59		Smerjane		18.27
6.05		Pri Jakliču		18.21
6.15		Turjak		18.13
6.20		Rašica		18.06
6.30		Rob na Dolenjskem		—
6.39		Rašica		—
6.45		VELIKE LAŠČE		18.00
6.47				17.57
6.52		Retje		17.51
7.00		Ortnek		17.42
7.06		Žlebič		17.35
7.10		Vinice		17.31
7.15		Zamostec		17.27
7.20		SODRAŽICA		17.24
7.30				17.14
7.45		Vagovka		17.01
7.55		Mali log		16.51
8.00		HRIB-LOŠKI POTOK		16.47
8.02				16.45
8.06		Travnik		16.41
8.16		Lazec		16.31
8.18		Podpreska		16.29
8.20	prihod	Draga	odhod	16.25

Avtobus odpelje v Ljubljani izpred pošte na železniški postaji